
Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 3 augustus 2021 17:09
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus
Bijlagen: DOMUS-21172014-v9-
STUK_RETOUTR_BEWINDSPERSOON_Update_over_nog_vertrouwelijk_aanstaand_rapport_van_het_IPCC_over_het_mondiale_klimaatstelsel.pdf

---

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: maandag 2 augustus 2021 14:21
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus

Hoi 10.2.e,

Zie bijgaande nota die al eerder naar de Stas is gegaan. KNMI zal een persbericht uitdoen over de belangrijkste bevindingen van dit natuurwetenschappelijke IPCC rapport en in media optreden. Voor ons is van belang dat we weten wat er naar buiten komt en een eerste spreeklijn gereed hebben op 9 augustus. Daartoe kan al eerder een voorzet worden gedaan en dan kunnen 10.2.e en ik daar wel op reageren.

Gr. 10.2.e

10.2.e
10.2.e

Directie Klimaat
DG Klimaat en Energie
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
Tel. 06-10.2.e
e-mail: 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: maandag 2 augustus 2021 11:47
Aan: 10.2.e rk@minezk.nl>
cc: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus

Hi 10.2.e,

Kun jij me wat meer context geven over het IPCC rapport wat uitkomt?
Wat is onze inbreng? Belangrijkste conclusies? Zit er nieuws in voor zover je daar al iets over kunt zeggen?
Heeft het KNMI de lead in het traject en dus ook de communicatie?

Hoor het graag van je.

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 2 augustus 2021 11:01

Aan: 10.2.e @knmi.nl' 10.2.e @knmi.nl>

cc: 10.2.e @knmi.nl>; 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: FW: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus

Hoi 10.2.e ,

Je kunt voor afstemming met EZK over de communicatie over de IPCC sessie contact opnemen met 10.2.e .

Gr. 10.2.e

10.2.e

10.2.e

Directie Klimaat

DG Klimaat en Energie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Postbus 20401

2500 EK Den Haag

Tel. 06-10.2.e

e-mail: 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 2 augustus 2021 10:52

Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>

cc: 10.2.e and@knmi.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e

(KNMI) 10.2.e @knmi.nl>

Onderwerp: RE: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus

Je mag mijn naam doorgeven 10.2.e .

Wat gek, denk dat autocorrect er iets anders van heeft gemaakt in mijn reactie.

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 2 augustus 2021 10:17

Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>

cc: 10.2.e @knmi.nl>; 10.2.e >; 10.2.e

(KNMI) 10.2.e d@knmi.nl>

Onderwerp: RE: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus

Wie is het dan nu? Graag met e-mail zodat ik het KNMI kan informeren!

10.2.e

10.2.e

Directie Klimaat

DG Klimaat en Energie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Postbus 20401

2500 EK Den Haag

Tel. 06-10.2.e

e-mail: 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 30 juli 2021 13:16

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>; 10.2.e

10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>

Onderwerp: Re: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus

10.2.e !

10.2.e is niet meer werkzaam bij EZK.

Op 30 jul. 2021 om 12:51 heeft 10.2.e @minezk.nl> het volgende geschreven:

Bij 10.2.e denk ik, @10.2.e?

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 30 jul. 2021 om 11:58 heeft 10.2.e @minezk.nl> het volgende geschreven:

Hoi 10.2.e,

We zijn op dit moment binnen IPCC bezig met de onderhandelingen rond de vaststelling van de beleidssamenvatting van het binnenkort (9 augustus) uit te komen AR6 Werkgroep I rapport over de laatste wetenschappelijke inzichten over het klimaatsysteem.

Ter voorbereiding van persberichten en ondersteuning bij spreeklijnen wil het KNMI graag contact met EZK. Zijn ze daarvoor bij jou aan het goede adres? Zo ja, dan geeft ik je naam door.

Gr. 10.2.e

10.2.e

10.2.e

Directie Klimaat

DG Klimaat en Energie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Postbus 20401

2500 EK Den Haag

Tel. 06-10.2.e

e-mail: 10.2.e @minezk.nl

TER INFORMATIE

Aan de Staatssecretaris van EZK - K&E

Cc: de Minister

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie

Directie Klimaat

Auteur

10.2.e

T 070 10.2.e

10.2.e @minezk.nl

nota

Update over nog vertrouwelijk, aanstaand rapport van
het IPCC over het mondiale klimaatsysteem

Datum

28 juni 2021

Kenmerk

DGKE-K / 21172014

Bhm: 21172040

Kopie aan

10.2.e

Bijlage(n)

Parafenroute

10.2.e

10.2.e

BBR

10.2.e

Aanleiding

Deze zomer verschijnt het eerste rapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) van de Verenigde Naties in het kader van de 6^e assessment cyclus (AR6). Het betreft het rapport van Werkgroep (WG) I – klimaatsysteem. Tot publicatie is het concept IPCC rapport vertrouwelijk, maar de kans bestaat dat belangrijke nieuwe inzichten al eerder uitlekken. I.v.m. het reces wordt u nu reeds geïnformeerd.

Advies

U kunt kennis nemen van de nota.

Kernpunten

- **Eind juli** wordt naar verwachting het **nieuwe IPCC rapport van Werkgroep I** (WGI) vastgesteld. Het rapport zal naar verwachting dan ook worden gepubliceerd. Afgelopen maand vond de laatste reviewronde van de beleidssamenvatting van het rapport plaats.
- Het WGI rapport gaat over de huidige en verwachte toekomstige staat van het klimaatsysteem en is **onderdeel van het 6e Assessment Report (AR6)** van het IPCC.
- Het rapport bevat **belangrijke nieuwe en meer zorgelijke inzichten** in klimaatverandering. Een belangrijk inzicht is dat de opwarming van de aarde sneller gaat dan verwacht en we al eerder 1.5 graad bereiken – de ondergrens uit het Parijs Akkoord.
- Een nog niet finaal rapport over de effecten van klimaatverandering en wat dit betekent voor ons aanpassingsvermogen (adaptatie) is deze week uitgelekt. Qua beleid ligt dit bij IenW en LNV.

Belangrijke bevindingen in het Werkgroep I conceptrapport van IPCC zijn:

- De kennis en het begrip van het klimaatsysteem is sinds AR5 verbeterd. **De menselijke beïnvloeding van het klimaatsysteem is daarmee nagenoeg zeker** en ook regionale veranderingen in weerextremen kunnen aan menselijke klimaatverandering worden gerelateerd.

Ontvangen BBR

- Met die verbeterde kennis worden **meer pessimistische conclusies** getrokken.
- Zo is de **onzekerheidsmarge rond de klimaatgevoeligheid** (hoeveel de temperatuur stijgt bij een verdubbeling van de CO₂-concentratie) **kleiner geworden** en wordt die gevoeligheid nu **hoger ingeschat** met 2,5 - 4 graden in plaats van 1,5-4,5 in AR5.
- **De gerealiseerde mondiaal gemiddelde opwarming is reeds 1,1 graden (range 0,8-1,3);** ca. 1/3 van het effect van de verhoogde broeikasgasconcentraties wordt nog gemaskeerd door aerosolen (fijnstof e.d.).
- In alle emissiescenario's wordt de **1,5 graad opwarming bereikt begin jaren 2030**. Dit is tien jaar eerder dan werd verwacht in IPCC's speciale rapport over 1,5 graden (SR 1.5), dat in 2018 uitkwam.
- Van de vijf mogelijke emissiescenario's die worden gebruikt door het IPCC, en die de te verwachten mondiale broeikasgasuitstoot laten zien, voldoen alleen de laagste twee aan de afgesproken doelen van het Parijs Akkoord (d.w.z. blijven respectievelijk onder de 2 en 1,5 graden in het jaar 2100).
- De wereld kan nog **400 gigaton aan CO₂ uitstoten om binnen de 1,5 graad opwarming te blijven** (met 67% zekerheid). Voor **2 graden** is dit 1150 gigaton aan CO₂ (in lijn met de laatste schatting uit het vorige IPCC 1.5 graden rapport uit 2018).
- De **verwachte zeespiegelstijging is t.o.v. AR5 toegenomen**: voor het laagste scenario nu 28-55cm en voor het hoogste 55-102 cm in 2100; in 2300 kan dat respectievelijk 0,5-3 en 2-7 meter bedragen als gevolg van **een sneller en groter massaverlies van de ijskappen**.

Toelichting

IPCC

Het VN-Klimaatpanel IPCC is in 1988 opgericht door de Wereld Meteorologische Organisatie (WMO) en het VN-Milieuprogramma (UNEP). Lidmaatschap van WMO of de VN maakt landen automatisch ook lid van IPCC. Het doel van IPCC is het beoordelen van de wetenschappelijke, technische en sociaaleconomische informatie, die relevant is om de risico's van door de mens veroorzaakte klimaatverandering, de potentiële effecten daarvan en opties voor adaptatie en mitigatie te begrijpen. IPCC doet zelf geen onderzoek, maar voert evaluaties uit op basis van gepubliceerde en peer-reviewed wetenschappelijke, technische en sociaaleconomische literatuur en probeert daarbij beleidsrelevant, maar niet beleidsvoorschrijvend te zijn. Die assessmentcycli nemen steeds 5-7 jaar in beslag. Inmiddels hebben reeds 5 assessment cycli plaats gehad en bevindt IPCC zich in de 6^e cyclus (2017-2022).

Belang IPCC en nieuwe WG I rapport

De meerwaarde van het IPCC is vooral gelegen in het creëren van een gedeelde en geaccepteerde kennisbasis voor alle Partijen bij het Klimaatverdrag. In eerste instantie was de rol van het IPCC vooral het beoordelen of het klimaat verandert en de rol van de mens daarin. Op basis daarvan is besloten om het VN-Klimaatverdrag (UNFCCC) te sluiten.

Vervolgens heeft IPCC steeds meer inzicht geboden in de mondiale en regionale gevolgen en risico's van voortgaande opwarming van de aarde en daarmee de onderbouwing geleverd voor het overeenkomen van een doel voor beperking van

de mondiaal gemiddelde temperatuurstijging tot 2°C. In Parijs is deze doelstelling mede op basis van het laatste (5e) assessment rapport van het IPCC aangescherpt tot ruim beneden 2 graden en het streven tot beperking van de opwarming tot 1,5 graad.

Het in het Parijs Akkoord overeengekomen ambitiemechanisme heeft de rol van het IPCC als primaire informatiebron in de klimaatonderhandelingen verder versterkt. Landen moeten volgens dat mechanisme iedere vijf jaar aangeven of zij hun nationale klimaatbijdrage (Nationally Determined Contribution/NDC) verhogen. De eerste keer dat dit zou gebeuren was 2020, maar door covid-19 is klimaatop COP26 verplaatst naar 2021. Daarmee vormt het eerste rapport in de 6^e assessment cyclus van IPCC een belangrijke input voor het proces voor verhogen van de ambities van landen onder het Parijs Akkoord bij COP26 in Glasgow. De andere IPCC rapporten in de 6^e cyclus komen pas in 2022 (zie onder).

Planning 6e Assessment Report IPCC:

- juli 2021: vaststelling WGI rapport (klimaatstelsel)
- februari 2022: vaststelling WGII rapport (effecten klimaatverandering en adaptatie).
- Maart 2022: vaststelling WGIII rapport (mitigatie)
- September 2022: vaststelling van AR6 synthesesrapport

Proces na vaststelling IPCC rapporten:

Na publicatie van IPCC rapporten worden de beleidssamenvattingen zo snel mogelijk aan de TK gezonden. Er zal geen appreciatie van het kabinet komen, zolang het demissionair is. In een appreciatie geeft het kabinet aan hoe het de laatste wetenschappelijke inzichten beoordeelt en of/welke beleidsconsequenties/voornemens zij daaraan koppelt, op nationaal, Europees of mondiaal niveau. Aangezien dit rapport naar verwachting eind juli wordt gepubliceerd en dit midden in het reces is, zullen we zorgen dat we in overleg met DC al een communicatielijst beschikbaar hebben.

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 5 augustus 2021 17:07
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e (KNMI); 10.2.e
Onderwerp: RE: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus

Hoi 10.2.e,

Er wordt nog aan gemerkt, maar we zijn erg ver. Dus ik verwacht dat het vandaag of morgen beschikbaar komt.

Gr. 10.2.e

10.2.e

10.2.e

Directie Klimaat

DG Klimaat en Energie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Postbus 20401

2500 EK Den Haag

Tel. 06-10.2.e

e-mail: 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: donderdag 5 augustus 2021 13:00

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus

Hi 10.2.e,

Heb jij al een concept persbericht gezien van het KNMI?

Ik heb het 10.2.e gevraagd, maar die heeft nog niets.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 2 augustus 2021 14:21

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e

10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus

Hoi 10.2.e,

Zie bijgaande nota die al eerder naar de Stas is gegaan. KNMI zal een persbericht uitdoen over de belangrijkste bevindingen van dit natuurwetenschappelijke IPCC rapport en in media optreden. Voor ons is van belang dat we weten wat er naar buitenkomt en een eerste spreeklijn gereed hebben op 9 augustus. Daartoe kan al eerder een voorzet worden gedaan en dan kunnen 10.2.e en ik daar wel op reageren.

Gr. 10.2.e

10.2.e

10.2.e

Directie Klimaat

DG Klimaat en Energie
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
Tel. 06-10.2.e
e-mail: 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 2 augustus 2021 11:47

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus

Hi 10.2.e,

Kun jij me wat meer context geven over het IPCC rapport wat uitkomt?
Wat is onze inbreng? Belangrijkste conclusies? Zit er nieuws in voor zover je daar al iets over kunt zeggen?
Heeft het KNMI de lead in het traject en dus ook de communicatie?

Hoor het graag van je.

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 2 augustus 2021 11:01

Aan: 10.2.e @knmi.nl' 10.2.e @knmi.nl>

cc: 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>; 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: FW: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus

Hoi 10.2.e ,

Je kunt voor afstemming met EZK over de communicatie over de IPCC sessie contact opnemen met 10.2.e .

Gr. 10.2.e

10.2.e
10.2.e

Directie Klimaat
DG Klimaat en Energie
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
Tel. 06-10.2.e
e-mail: 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 2 augustus 2021 10:52

Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>

cc: 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e

(KNMI) 10.2.e @knmi.nl>

Onderwerp: RE: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus

Je mag mijn naam doorgeven 10.2.e.
Wat gek, denk dat autocorrect er iets anders van heeft gemaakt in mijn reactie.

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 2 augustus 2021 10:17

Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>

cc: 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>

Onderwerp: RE: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus

Wie is het dan nu? Graag met e-mail zodat ik het KNMI kan informeren!

10.2.e

10.2.e

Directie Klimaat

DG Klimaat en Energie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Postbus 20401

2500 EK Den Haag

Tel. 06-10.2.e

e-mail: 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 30 juli 2021 13:16

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>; 10.2.e

10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>

Onderwerp: Re: Afstemming met KNMI over persbericht rond uit te komen IPCC werkgroep I rapport 9 augustus

10.2.e |

10.2.e is niet meer werkzaam bij EZK.

Op 30 jul. 2021 om 12:51 heeft 10.2.e @minezk.nl> het volgende geschreven:

Bij 10.2.e denk ik, @10.2.e?

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 30 jul. 2021 om 11:58 heeft 10.2.e @minezk.nl> het volgende geschreven:

Hoi 10.2.e,

We zijn op dit moment binnen IPCC bezig met de onderhandelingen rond de vaststelling van de beleidssamenvatting van het binnenkort (9 augustus) uit te komen AR6 Werkgroep I rapport over de laatste wetenschappelijke inzichten over het klimaatsysteem.

Ter voorbereiding van persberichten en ondersteuning bij spreeklijnen wil het KNMI graag contact met EZK. Zijn ze daarvoor bij jou aan het goede adres? Zo ja, dan geeft ik je naam door.

Gr. 10.2.e

10.2.e

10.2.e

Directie Klimaat

DG Klimaat en Energie
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
Tel. 06-10.2.e
e-mail: 10.2.e [@minezk.nl](mailto:10.2.e@minezk.nl)

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 11:29
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Concept instructie IPCC-54 approval Werkgroep rapport (samenvatting)
Opvolgingsvlag: Follow up
Vlagstatus: Met vlag

Hoi 10.2.e,
 Of we een appreciatie maken van het WG I rapport moeten we denk ik nog beslissen. Een aparte kamerbrief lijkt mij niet nodig, maar ik zou me kunnen voorstellen dat we niet wachten op de overige AR6 rapporten die pas over een half jaar komen, maar koppelen aan de kamerbrief over de inzet van Glasgow. Dat is eerder gedaan. Natuurlijk hangt het ook af van of de kamer toch eerder een zelfstandig appreciatie wil, maar door het WG I rapport te betrekken op de inzet voor het internationale klimaatbeleid is de kans daarop kleiner. Iets wat we niet hebben besproken in het delegatieoverleg is dat we wel een kort ambtelijk verslag zullen moeten maken van IPCC 54. Dat moeten we nog even onderling afstemmen.

Gr. 10.2.e

10.2.e

Directie Klimaat
 DG Klimaat en Energie
 Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Postbus 20401
 2500 EK Den Haag
 Tel. 06-10.2.e
 e-mail: 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 11:14
Aan: 10.2.e @knmi.nl>; 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: FW: Concept instructie IPCC-54 approval Werkgroep rapport (samenvatting)
 Hey 10.2.e,

Zie vraag van BZ om de appreciatie van deze sessie ook met hun minister te delen. Dat moet geen probleem zijn toch, in ieder geval als we onze eigen stas ook hebben geïnformeerd
 Komt neem ik aan geen kamerbrief toch? Enkel na het accepteren van AR6?

Groet,

10.2.e

Verzonden vanuit [Mail](#) voor Windows 10

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 10:54
Aan: 10.2.e ([KNMI](#))
cc: 10.2.e
Onderwerp: RE: Concept instructie IPCC-54 approval Werkgroep rapport (samenvatting)

Dag 10.2.e,

Ik ben heel benieuwd hoe de afgelopen twee weken zijn gegaan! Graag zouden we de appreciatie van de delegatie op hoofdlijnen (bullets) delen met onze minister.

Zijn er ook plannen om hierover een brief aan de Kamer te sturen?

Ik ben de volgende week met verlof. Als jullie ook 10.2.e zouden kunnen meenemen in de communicatie heel graag.

Spreek graag nog een keer verder met jullie hierover.

Hartelijke groet, 10.2.e

From: 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>

Sent: woensdag 28 juli 2021 21:32

To: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e DGMI
10.2.e @minienw.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e
10.2.e @minszw.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e
10.2.e @minfin.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e DGMI
10.2.e @minienw.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e
10.2.e @mindef.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e
10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e DGLM 10.2.e @minienw.nl>; 10.2.e
10.2.e @minInv.nl>; 10.2.e DGLM 10.2.e @minienw.nl>;
10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e DGMI
10.2.e @minienw.nl>; 10.2.e - DGLM <10.2.e @minienw.nl>; 10.2.e
10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e
10.2.e @minInv.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e
10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e
10.2.e @rvo.nl>

Subject: RE: Concept instructie IPCC-54 approval Werkgroep I rapport (samenvatting)

Met bijlage

Van: 10.2.e (KNMI)

Verzonden: woensdag 28 juli 2021 21:31

Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e DGMI
10.2.e @minienw.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e
10.2.e @minszw.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e
10.2.e @minfin.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e DGMI
10.2.e @minienw.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e
10.2.e @mindef.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e
10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e DGLM 10.2.e @minienw.nl>; 10.2.e
10.2.e @minInv.nl>; 10.2.e DGLM 10.2.e @minienw.nl>; 10.2.e
10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e DGMI 10.2.e @minienw.nl>;
10.2.e DGLM 10.2.e @minienw.nl>; 10.2.e @minezk.nl>;
10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minInv.nl>; 10.2.e
10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e
10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @rvo.nl>

Onderwerp: Concept instructie IPCC-54 approval Werkgroep I rapport (samenvatting)

Beste allen,

Hierbij de (concept)instructie van de IPCC-54 plenaire voor de NL delegatie. Wat laat (sorry hiervoor) vanwege de hectiek hier rond de goedkeuring van het IPCC AR6 Werkgroep I rapport over de fysische basis van klimaatverandering. Het wordt 2 weken 9 uur per dag. Als er commentaar is hoor ik dat graag.

Groet, 10.2.e

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 16:15
Aan: 10.2.e (KNMI)
CC: 10.2.e
Onderwerp: voorzet spreeklijn STAS EZK over IPCC AR6 WGI rapport
Bijlagen: Spreeklijn ten aanzien van Nieuw IPCC rapport.docx; voorstel nieuwysbericht V2 mb.docx

Hoi allen,

Hierbij een voorzet voor een korte spreeklijn voor de STAS over het nieuwe IPCC rapport. Ik verneem graag jullie commentaar.

Alvast ter info tevens een conceptpersbericht dat in de maak is via het KNMI over de inhoud van het rapport.

Gr. 10.2.e

10.2.e

Directie Klimaat
 DG Klimaat en Energie
 Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Postbus 20401
 2500 EK Den Haag
 Tel. 06-10.2.e
 e-mail: 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 15:37
Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>
cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>; 10.2.e 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Input kamervragen - IPCC/klimaatwetenschap

Hoi 10.2.e,

Net 10.2.e gesproken. Dit wil graag een voorzet voor een spreeklijn voor de STAS. Ik zal daar een voorzet voor doen. Moet dat via een nota in Domus of kan dat direct?

Gr. 10.2.e

10.2.e

10.2.e

Directie Klimaat
 DG Klimaat en Energie
 Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Postbus 20401
 2500 EK Den Haag
 Tel. 06-10.2.e
 e-mail: 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 13:53
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e

(KNMI) 10.2.e @knmi.nl>; 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: Re: Input kamervragen - IPCC/klimaatwetenschap

JenV?

IenW denk ik?

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 6 aug. 2021 om 12:58 heeft 10.2.e @minezk.nl> het volgende geschreven:

Hoi 10.2.e,

Wat een primeur: gefeliciteerd met het afronden van de onderhandelingen en dank voor de input die jullie tussendoor hebben opgesteld!
Dan wachten we inderdaad even op die KNMI rapportage. Ik stem dit even af met JenV, daar ligt de coördinatie.

Groeten,
10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 11:17

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>;
10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: FW: Input kamervragen - IPCC/klimaatwetenschap

Hoi 10.2.e,

Hierbij de primeur dat de beleidssamenvatting van IPCC WG I rapport vanochtend is goedgekeurd en het onderliggende rapport aanvaard. Het zal maandag a.s. door IPCC worden gepubliceerd. Dat betekent dat we in de beantwoording van de kamervragen deze inzichten uit dat rapport kunnen meenemen.

Daarnaast komt er op 14 augustus een rapport van het KNMI uit dat ingaat op de relatie tussen klimaatverandering en het optreden van weersextremen zoals Limburg in Nederland. De resultaten daarvan zijn nog niet bekend. Het lijkt ons verstandig om om die reden uitstel van de beantwoording van de gestelde kamervragen aan te vragen zodat de informatie die we geven niet direct is achterhaald en leidt tot vervolgvragen.

Bijgaand de voorlopige informatie die we hebben voor beantwoording van de vragen, maar die zal dus op basis van met name het KNMI rapport nog moeten worden aangepast.

Gr. 10.2.e

10.2.e
10.2.e

Directie Klimaat

DG Klimaat en Energie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Postbus 20401

2500 EK Den Haag

Tel. 06-10.2.e

e-mail: 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 10:22

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Input kamervragen - IPCC/klimaatwetenschap

Eerste reactie op de antwoorden van het KNMI

Verzonden vanuit [Mail](#) voor Windows 10

Van: 10.2.e

Verzonden: donderdag 29 juli 2021 16:00

Aan: 10.2.e

Onderwerp: FW: Input kamervragen - IPCC/klimaatwetenschap

Hoi 10.2.e ,

De vragen waar ik het zojuist over had. Er is al reactie geweest van KNMI. Weet even niet van wie.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: woensdag 28 juli 2021 16:48

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: Input kamervragen - IPCC/klimaatwetenschap

Hi 10.2.e ,

Zoals net besproken in de bijlage kamervragen die relatie hebben tot IPCC/klimaatwetenschap.

Vraag 2 heb ik nog geen antwoord geformuleerd. Zou je willen kijken welke punten ik daar kan benoemen?

Vraag 3 heb ik al een antwoord geformuleerd o.b.v. input vanuit het KNMI. Link is hier vooral met de klimaatwetenschap, weet niet of jij hiervoor de persoon bent, anders hoor ik graag suggesties

Qua planning: Idee is om de beantwoording af te hebben als 10.2.e terug is van verlof (9 augustus). Dank!

Groeten,

10.2.e

.....
Directie Klimaat | Cluster Kennis
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
.....

M 06 10.2.e
E 10.2.e @minezk.nl
.....

4a

Spreeklijn ten aanzien van Nieuw IPCC rapport

NB: er is een persbericht met een inhoudelijke samenvatting beschikbaar.

- Het nieuwe rapport van IPCC maakt duidelijk dat klimaatverandering sneller gaat dan we eerder dachten en dat we wereldwijd en ook in Nederland meer en ernstiger extreme weersvoorvallen zullen gaan mee maken.
- Wat dat betekent hebben de recente gebeurtenissen in Limburg duidelijk gemaakt.
- IPCC geeft ook aan dat nu een feit is dat de mens geheel zelf verantwoordelijk is voor die klimaatverandering.
- We zitten nu mondiaal al op ruim 1 graad temperatuurstijging. Het rapport geeft aan dat voor de doelen van Parijs - beperken van temperatuurstijging tot minder dan 2 en zo mogelijk 1,5 graden - er in de komende decennia mondiaal diepe reducties in CO2 en andere broeikasgasemissies nodig zijn.
- Als EU hebben we om die reden al eerder onze ambitie verhoogd van 40 naar 55% reductie in 2030. Het gaat er nu om dat ook andere landen hun ambitie gaan verhogen.
- Dat is onze inzet van de klimaattop in Glasgow dit najaar.

Concept 20210804

IPCC: De menselijke beïnvloeding van het klimaatsysteem is een vaststaand feit. Bereiken 1.5 graden-grens 10 jaar eerder dan verwacht

In alle gebieden in de wereld hebben zich snelle klimaatveranderingen voltrokken, die zich doen voelen in een toename van weersextremen. De mondiaal gemiddelde temperatuur is in het laatste decennium met 1,1°C (0,8°C tot 1,3°C) gestegen ten opzichte van de pre-industriële periode 1850-1900. Het tempo van mondiale opwarming is ongeëvenaard in tenminste de laatste 2000 jaar. Sommige veranderingen zijn in de komende eeuwen tot millennia onomkeerbaar, zoals de opwarming van de oceanen, het smelten van de ijskappen en de stijging van de zeespiegel. Bij een verdere temperatuuroptocht neemt de frequentie en intensiteit van hittegolven, extreme neerslag en droogte toe. Ook het risico op het overschrijden van bepaalde fysische drempelwaarden in het klimaatsysteem, met abrupte en onomkeerbare klimaatveranderingen tot gevolg, wordt dan groter.

Sinds het vorige rapport van het *Intergovernmental Panel on Climate Change* (IPCC) uit 2013 is veel vooruitgang geboekt in de kennis en het begrip van het klimaatsysteem. Zo kan de klimaatgevoeligheid nu preciezer^[1] worden vastgesteld. De klimaatgevoeligheid geeft aan wat de mondiale temperatuurstijging zal zijn bij een verdubbeling van de CO₂-concentratie in de atmosfeer. De waarschijnlijke bandbreedte (67% kans) van de klimaatgevoeligheid is nu vastgesteld tussen de 2,5°C en 4°C met een beste schatting van 3°C. Dit is preciezer dan in het vorige IPCC rapport (1,5°C tot 4,5°C)-.

De invloed van de mens op de waargenomen temperatuurstijging is in dit rapport ook veel beter in kaart gebracht. De toename van broeikasgassen in de atmosfeer sinds het pre-industriële tijdperk (de jaren 1850-1900) is al verantwoordelijk voor een opwarming van 1°C tot 2°C. Dit effect wordt deels gemaskeerd (met 0°C tot 0,8°C) door de koelende werking van aerosolen (kleine zwevende stofdeeltjes). De waargenomen temperatuurstijging kan dus geheel aan menselijke beïnvloeding worden toegeschreven.

Door een bijgestelde inschatting van de historische opwarming en een snellere stijging van de temperatuur sinds het vorige IPCC rapport wordt een overschrijding van 1,5 graden ca. tien jaar eerder verwacht, ongeacht de scenario's voor de uitstoot van broeikasgassen. Deze temperatuurgrens is een belangrijke psychologische barrière vanwege het in 2015 gesloten Klimaatakkoord van Parijs. De mondiale oppervlaktetemperatuur blijft in alle ICC scenario's tot ten minste het midden van de eeuw stijgen. De 1,5 en 2 °C temperatuurlimiet zal deze eeuw worden overschreden, tenzij in de komende decennia diepe reducties in CO2 en andere broeikasgasemissies plaatsvinden. Het resterende koolstofbudget voor 1,5°C is 400 GtCO₂ (met 67% zekerheid) en voor 2°C 1150 GtCO₂ (in lijn met laatste schatting uit IPCC 1.5 graden rapport). Bij overschrijding daarvan kan alleen met negatieve emissies de temperatuurstijging weergeg worden verminderd.

De invloed van de mens op de waargenomen temperatuurstijging is in dit rapport ook veel beter in kaart gebracht. De toename van broeikasgassen in de atmosfeer sinds het pre-industriële tijdperk (de jaren 1850-1900) is al verantwoordelijk voor een opwarming van 1°C tot 2°C. Dit effect wordt deels gemaskeerd (met 0°C tot 0,8°C) door de koelende werking van aerosolen (kleine zwevende stofdeeltjes). De waargenomen temperatuurstijging kan dus geheel aan menselijke beïnvloeding worden toegeschreven.

De verwachte zeespiegelstijging is ten opzichte van het vorige IPCC-rapport toegenomen: in een scenario met weinig broeikasgasuitstoot is dit 28 tot 55cm en bij veel uitstoot is dit 63 tot 101cm in 2100, ten opzichte van 1995-2014. Overschrijding van 2 meter zeespiegelstijging in 2100 en 5 meter in 2150 kan niet worden uitgesloten als het zuidpoolijs versneld smelt bij het hoogste emissiescenario.

Met opmerkingen | ^{10.2.a} (1): toegevoegd

De samenvatting voor beleidsmakers van dit zesde IPCC-rapport over de fysische basis van het klimaatsysteem is op 9 augustus 2021 in een twee weken durende virtuele vergadering door de landendelegaties van het klimaatpanel van de Verenigde Naties goedgekeurd. Hiermee is het hoofdrapport aangenomen.

Voetnoot [1]: Door een beter begrip van hoe verstoringen in de energiebalans van de Aarde doorwerken op de mondiaal gemiddelde temperatuur, door het afleiden van de mogelijke bandbreedte in diverse versterkende en verzwakkende processen (feedbacks) uit satellietgegevens in combinatie met klimaatmodellen met een hogere resolutie en de interpretatie van paleogegevens, is de inschatting hiervoor verbeterd.

Van: 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>
Verzonden: zaterdag 7 augustus 2021 10:54
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Communicatie rondom IPCC
Bijlagen: Persbericht_IPCC.docx

Opvolgingsvlag: Flag for follow up
Vlagstatus: Voltooid

Beste 10.2.e,

Hierbij het Nederlandse persbericht over het IPCC-rapport. Maandag is om 10u een persconferentie vanuit IPCC, en daarna zullen wij in ieder geval dit bericht online zetten.

IPCC is sinds gisteravond informatie onder embargo aan het delen met journalisten, dus die zijn nu via die manier op de hoogte. Wij hebben vanuit het KNMI nog geen persbericht onder embargo gedeeld. Wel zijn twee collega's, die ook meegeschreven hebben aan het rapport, onder embargo geïnterviewd. Maandag verwachten we in ieder geval NOS en Nieuwsuur voor interviews.

Hartelijke groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: dinsdag 3 augustus 2021 17:09
Aan: 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>
cc: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Communicatie rondom IPCC

Hallo 10.2.e

Dat klopt. Vooralsnog voorzie ik geen communicatie vanuit EZK (maar ik moet nog even bijgepraat worden intern). Ik heb begrepen dat KNMI in de lead is. Wij lezen graag mee op het persbericht en andere voorbereiding waar jullie mee bezig zijn. Op basis daarvan kunnen we ook beter beoordelen of we de berichten ook via onze kanalen kunnen delen/retweeten en onze bewindspersoon voorbereiden.

Is er toevallig al een concept persbericht beschikbaar wat je kunt delen?

Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>
Verzonden: maandag 2 augustus 2021 11:34
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: Communicatie rondom IPCC

Beste 10.2.e,

Van 10.2.e begrijp ik dat jij het aanspreekpunt bent voor communicatie over het IPCC volgende week. Ik ben er vanuit het KNMI ook mee bezig en vind het fijn om contact met je te hebben. Hebben jullie al een plan hoe jullie gaan communiceren hierover?

Ik begrijp van mijn collega 10.2.e dat er gewerkt wordt aan een persbericht. Wij zullen dat ook op knmi.nl plaatsen. En verder zullen we veel door de media bevroegd worden voor duiding.

Ben benieuwd!

Hartelijke groet en dankjewel alvast,

10.2.e

10.2.e

10.2.e

.....
KNMI

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Utrechtseweg 297 | 3731 GA De Bilt

Postbus 201 | 3730 AE De Bilt

.....
+31 (0)6 10.2.e
+31 (0)6 10.2.e (persnummer)

10.2.e @knmi.nl
www.knmi.nl

.....
Afwezig op vrijdag

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

IPCC: Menselijke beïnvloeding van het klimaatsysteem vaststaand feit, 1,5 graden-grens tien jaar eerder bereikt dan verwacht

In alle gebieden in de wereld hebben zich snelle klimaatveranderingen voltrokken, die zich manifesteren in een toename van weersextremen. De mondiaal gemiddelde temperatuur is in het laatste decennium tot 1,1°C (0,8°C tot 1,3°C) gestegen ten opzichte van de pre-industriële periode 1850-1900. Het tempo van mondiale opwarming is ongeëvenaard in tenminste de laatste tweeduizend jaar. Sommige veranderingen zijn in de komende eeuwen tot millennia onomkeerbaar, zoals de opwarming van de oceanen, het smelten van de ijskappen en de stijging van de zeespiegel. Bij een verdere temperatuuroptocht neemt de frequentie en intensiteit van hittegolven, extreme neerslag en droogte toe. Ook het risico op het overschrijden van bepaalde fysische drempelwaarden in het klimaatsysteem, met abrupte en onomkeerbare klimaatveranderingen tot gevolg, wordt dan groter.

Sinds het vorige rapport van het *Intergovernmental Panel on Climate Change* (IPCC) uit 2013 is veel vooruitgang geboekt in de kennis en het begrip van het klimaatsysteem. Zo kan de klimaatgevoeligheid nu preciezer worden vastgesteld¹. De klimaatgevoeligheid geeft aan wat de mondiale temperatuurstijging zal zijn bij een verdubbeling van de CO₂-concentratie in de atmosfeer. De waarschijnlijke bandbreedte (67% kans) van de klimaatgevoeligheid is nu vastgesteld tussen de 2,5°C en 4°C met een beste schatting van 3°C. Dit is preciezer dan in het vorige IPCC-rapport (1,5°C tot 4,5°C).

Invloed van de mens

De invloed van de mens op de waargenomen temperatuurstijging is in dit rapport ook veel beter in kaart gebracht. De toename van broeikasgassen in de atmosfeer sinds het pre-industriële tijdperk (de jaren 1850-1900) is al verantwoordelijk voor een opwarming van 1°C tot 2°C. Dit effect wordt deels gemaskeerd (met 0°C tot 0,8°C) door de koelende werking van aerosolen (kleine zwevende stofdeeltjes). De waargenomen temperatuurstijging kan dus geheel aan menselijke beïnvloeding worden toegeschreven.

1,5 graden-grens

In alle IPCC-emissiescenario's wordt de 1,5 graden temperatuurstijging over circa tien jaar bereikt, een decennium eerder dan verwacht. Deze temperatuurgrens is een belangrijke psychologische barrière vanwege het in 2015 gesloten Klimaatakkoord van Parijs, waarin wordt gestreefd de temperatuurstijging te beperken tot ruim onder de 2, en liever tot 1,5 graden. Diepe reducties in CO₂- en andere broeikasgasemissies zijn de komende decennia nodig om de temperatuurlimieten van Parijs in deze eeuw niet te overschrijden. De nieuwe timing van het bereiken van 1,5 graden opwarming wordt verklaard door een bijgestelde inschatting van de historische opwarming en een snellere stijging van de temperatuur sinds het vorige IPCC-rapport. Het resterende koolstofbudget voor 1,5 graden is 400 gigaton CO₂ (met 67 procent zekerheid) en voor 2 graden 1150 gigaton CO₂ (in lijn met laatste schatting uit het IPCC 1,5 graden rapport). De uitstoot in 2019 bedroeg 43 GtCO₂ per jaar. Bij overschrijding van het resterende koolstofbudget kan alleen met negatieve emissies de temperatuurstijging weer worden verminderd.

Zeespiegelstijging

De verwachte mondiaal gemiddelde zeespiegelstijging is ten opzichte van het vorige IPCC-rapport toegenomen: in een scenario met weinig broeikasgasuitstoot is dit 28 tot 55 centimeter en bij veel uitstoot is dit 63 tot 101 centimeter in 2100, ten opzichte van 1995-2014. Overschrijding van 2 meter zeespiegelstijging in 2100 en 5 meter in 2150 kan niet worden uitgesloten als het Zuidpoolijs versneld smelt bij het hoogste emissiescenario.

Goedgekeurd

De samenvatting voor beleidsmakers van dit zesde IPCC-rapport over de fysische basis van het klimaatsysteem is op 6 augustus 2021 goedgekeurd, in een twee weken durende virtuele

Met opmerkingen ¹⁰²⁸ (1): Link toevoegen

¹Door een beter begrip van hoe verstoringen in de energiebalans van de Aarde doorwerken op de mondiaal gemiddelde temperatuur, door het afleiden van de mogelijke bandbreedte in diverse versterkende en verzwakkende processen (feedbacks) uit satellietgegevens in combinatie met klimaatmodellen met een hogere resolutie en de interpretatie van paleogegevens, is de inschatting hiervoor verbeterd.

vergadering door de landendelegaties van het klimaatpanel van de Verenigde Naties. Hiermee is ook het onderliggende hoofdrapport aangenomen. [\[link toevoegen zodra bekend\]](#)

Klimaatsignaal'21 [\[alleen bij KNMI bericht\]](#)

In oktober publiceert het KNMI een eerste duiding van dit rapport voor Nederland. Deze kennis is aangevuld met waarnemingen en onderzoek van het KNMI. Het Klimaatsignaal'21 laat zien hoe het klimaat ervoor staat in Nederland.

Van: 10.2.e
Verzonden: zaterdag 7 augustus 2021 16:04
Aan: StasEZK-KE; 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: Persbericht IPCC rapport + reactie
Bijlagen: Persbericht KNMI over IPCC rapport.docx

Ha Dilan,

Hoop dat je nog even van je vakantie geniet. Tussendoor even dit:

Maandag om 10:00 uur geeft het IPCC een persconferentie over hun nieuwe klimaat-rapport.

Het KNMI publiceert een persbericht over het rapport (in bijlage en onderaan deze mail).
NOS en Nieuwsuur hebben zich al gemeld bij het KNMI voor toelichtende interviews.

Media zullen ongetwijfeld om een reactie van je vragen op het rapport. Ik stel voor dat ik een schriftelijke reactie geef namens jou. Samen met de directie Klimaat heb ik deze woordvoering voorbereid:

- Het nieuwste rapport van het IPCC maakt nog eens extra duidelijk dat we de komende decennia de uitstoot van broeikasgassen sterk moeten verminderen.
- Om die reden hebben we in de EU onze ambitie verhoogd van 40 naar 55 procent reductie in 2030. Het gaat er nu om dat ook andere landen hun ambitie gaan verhogen. Dat is onze inzet van de klimaatop in Glasgow dit najaar.
- In eigen land doen we ons uiterste best om onze nationale klimaatdoelen te halen. Het demissionaire kabinet heeft in april extra maatregelen genomen en blijft zoeken naar mogelijkheden voor verdere reductie.

Desgevraagd:

- Wat dit precies betekent voor Nederland weten we nog niet. In oktober publiceert het KNMI een eerste duiding van dit rapport voor Nederland.

Ben je hiermee akkoord? Heb je opmerkingen?

Laat me svp weten voor 10:00 maandagochtend.

Groeten!

10.2.e

Persbericht KNMI:

IPCC: Menselijke beïnvloeding van het klimaatstelsel vaststaand feit, 1,5 gradengrens tien jaar eerder bereikt dan verwacht

In alle gebieden in de wereld hebben zich snelle klimaatveranderingen voltrokken, die zich manifesteren in een toename van weersextremen. De wereld gemiddelde temperatuur is in het laatste decennium tot 1,1°C (0,8°C tot 1,3°C) gestegen ten opzichte van de pre-industriële periode 1850-1900. Het tempo van mondiale opwarming is ongeëvenaard in tenminste de laatste tweeduizend jaar. Sommige veranderingen zijn in de komende eeuwen tot millennia onomkeerbaar, zoals de opwarming van de oceanen, het smelten van de ijskappen en de stijging van de zeespiegel. Bij een verdere temperatuurstoename neemt de frequentie en intensiteit van hittegolven, extreme neerslag en droogte toe. Ook het risico op het overschrijden van bepaalde fysische drempelwaarden in het klimaatstelsel, met abrupte en onomkeerbare klimaatveranderingen tot gevolg, wordt dan groter.

Sinds het vorige rapport van het *Intergovernmental Panel on Climate Change* (IPCC) uit 2013 is veel vooruitgang geboekt in de kennis en het begrip van het klimaatstelsel. Zo kan de klimaatgevoeligheid nu preciezer worden

vastgesteld^[1]. De klimaatgevoeligheid geeft aan wat de mondiale temperatuurstijging zal zijn bij een verdubbeling van de CO₂-concentratie in de atmosfeer. De waarschijnlijke bandbreedte (67% kans) van de klimaatgevoeligheid is nu vastgesteld tussen de 2,5°C en 4°C met een beste schatting van 3°C. Dit is preciezer dan in het vorige IPCC-rapport (1,5°C tot 4,5°C).

Invloed van de mens

De invloed van de mens op de waargenomen temperatuurstijging is in dit rapport ook veel beter in kaart gebracht. De toename van broeikasgassen in de atmosfeer sinds het pre-industriële tijdperk (de jaren 1850-1900) is al verantwoordelijk voor een opwarming van 1°C tot 2°C. Dit effect wordt deels gemaskeerd (met 0°C tot 0,8°C) door de koelende werking van aerosolen (kleine zwevende stofdeeltjes). De waargenomen temperatuurstijging kan dus geheel aan menselijke beïnvloeding worden toegeschreven.

1,5 graden-grens

In alle IPCC-emissiescenario's wordt de 1,5 graden temperatuurstijging over circa tien jaar bereikt, een decennium eerder dan verwacht. Deze temperatuurgrens is een belangrijke psychologische barrière vanwege het in 2015 gesloten Klimaatakkoord van Parijs, waarin wordt gestreefd de temperatuurstijging te beperken tot ruim onder de 2, en liever tot 1,5 graden. Diepe reducties in CO₂- en andere broeikasgasemissies zijn de komende decennia nodig om de temperatuurlimieten van Parijs in deze eeuw niet te overschrijden. De nieuwe timing van het bereiken van 1,5 graden opwarming wordt verklaard door een bijgestelde inschatting van de historische opwarming en een snellere stijging van de temperatuur sinds het vorige IPCC-rapport. Het resterende koolstofbudget voor 1,5 graden is 400 gigaton CO₂ (met 67 procent zekerheid) en voor 2 graden 1150 gigaton CO₂ (in lijn met laatste schatting uit het IPCC 1,5 graden rapport). De uitstoot in 2019 bedroeg 43 GtCO₂ per jaar. Bij overschrijding van het resterende koolstofbudget kan alleen met negatieve emissies de temperatuurstijging weer worden verminderd.

Zeespiegelstijging

De verwachte mondiaal gemiddelde zeespiegelstijging is ten opzichte van het vorige IPCC-rapport toegenomen: in een scenario met weinig broeikasgasuitstoot is dit 28 tot 55 centimeter en bij veel uitstoot is dit 63 tot 101 centimeter in 2100, ten opzichte van 1995-2014. Overschrijding van 2 meter zeespiegelstijging in 2100 en 5 meter in 2150 kan niet worden uitgesloten als het Zuidpoolijs versneld smelt bij het hoogste emissiescenario.

Goedgekeurd

De samenvatting voor beleidsmakers van dit zesde IPCC-rapport over de fysische basis van het klimaatstelsel is op 6 augustus 2021 goedgekeurd, in een twee weken durende virtuele vergadering door de landendelegaties van het klimaatpanel van de Verenigde Naties. Hiermee is ook het onderliggende hoofdrapport aangenomen. [\[link toevoegen zodra bekend\]](#)

Klimaat signaal '21 [\[alleen bij KNMI bericht\]](#)

In oktober publiceert het KNMI een eerste duiding van dit rapport voor Nederland. Deze kennis is aangevuld met waarnemingen en onderzoek van het KNMI. Het Klimaat signaal '21 laat zien hoe het klimaat ervoor staat in Nederland.

+++++

---

^[1]Door een beter begrip van hoe verstoringen in de energiebalans van de Aarde doorwerken op de mondiaal gemiddelde temperatuur, door het afleiden van de mogelijke bandbreedte in diverse versterkende en verzwakkende processen (feedbacks) uit satellietgegevens in combinatie met klimaatmodellen met een hogere resolutie en de interpretatie van paleogegevens, is de inschatting hiervoor verbeterd.

Van: 10.2.e
Verzonden: zondag 8 augustus 2021 23:36
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Reactie op klimaat-rapport IPCC
Bijlagen: Persbericht KNMI over IPCC rapport.docx

Ha collega's,

Ter info

Maandag om 10:00 uur geeft het IPCC een persconferentie over hun nieuwe klimaat-rapport.

Het KNMI publiceert een persbericht over het rapport (in bijlage).

NOS en Nieuwsuur hebben zich al gemeld bij het KNMI voor toelichtende interviews.

Media zullen ongetwijfeld om een reactie vragen op het rapport. In overleg met de stas geef ik desgevraagd deze reactie namens haar die ik heb voorbereid ism de directie Klimaat:

- Het nieuwste rapport van het IPCC maakt nog eens extra duidelijk dat we de komende decennia de uitstoot van broeikasgassen sterk moeten verminderen.
- Om die reden hebben we in de EU onze ambitie verhoogd van 40 naar 55 procent reductie in 2030. Het gaat er nu om dat ook andere landen hun ambitie gaan verhogen. Dat is onze inzet van de klimaattop in Glasgow dit najaar.
- In eigen land doen we ons uiterste best om onze nationale klimaatdoelen te halen. Daarom werkt het demissionaire kabinet op dit moment extra maatregelen uit die op korte termijn de uitstoot van CO2 kunnen verlagen zodat we het doel van 2030 halen.

Desgevraagd:

- Wat de bevindingen uit het rapport precies betekenen voor Nederland weten we nog niet. In oktober publiceert het KNMI een eerste duiding van dit rapport voor Nederland.

Hartelijke groet,

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 9 augustus 2021 10:12
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Reactie stas EZK op IPCC rapport

Ha 10.2.e,
Komt-ie...
Reactie:

- Het nieuwste rapport van het IPCC maakt nog eens extra duidelijk dat we de komende decennia de uitstoot van broeikasgassen sterk moeten verminderen.
- Om die reden hebben we in de EU onze ambitie verhoogd van 40 naar 55 procent reductie in 2030. Het gaat er nu om dat ook andere landen hun ambitie gaan verhogen. Dat is onze inzet van de klimaattop in Glasgow dit najaar.
- In eigen land doen we ons uiterste best om onze nationale klimaatdoelen ook te halen. Daarom werkt het demissionaire op dit moment maatregelen uit die effectief CO2-reductie realiseren, zowel voor de periode tot 2030 als tot 2050.

Desgevraagd:

- Wat dit precies betekent voor Nederland weten we nog niet. In oktober publiceert het KNMI een eerste duiding van dit rapport voor Nederland.

Groeten!

10.2.e

10.2.e

10.2.e

06-10.2.e

.....
Directie Communicatie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
.....

Van: 10.2.e @minienw.nl>
Verzonden: maandag 9 augustus 2021 10:15
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: IPCC rapport tekstvoorstel nieuwsbericht voor website

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

Ha 10.2.e,

Dank voor je lijn. Hieronder het bericht dat de Deltacommissaris straks op hun site plaatst.

Hartelijke groet,
10.2.e

‘Maandag 9 augustus presenteerde het IPCC haar nieuwste inzichten over de aard en omvang van de klimaatverandering *).

Het rapport beschrijft dat de wereld in een toenemend tempo opwarmt. Sinds de periode voor 1900 (pre-industriële tijd) is de wereldwijd gemiddelde temperatuur gestegen met circa 1.1 °C. Sinds het vorige IPCC rapport uit 2014 zijn de gevolgen van deze opwarming wereldwijd steeds duidelijker zichtbaar en overtuigender aan menselijk handelen gerelateerd: het landijs van Groenland neemt in steeds sneller tempo af, de zeespiegelstijging versnelt sinds 1970 van 1.9 mm /jr in de periode daarvoor naar 3.7 mm /jr nu, gletsjers in de hooggebergten krimpen, hittegolven van ongekende duur en extreme temperatuur treden op in Europa, Amerika en Rusland (met bijbehorende bosbranden), piekneerslag records worden overal gebroken, zoals deze zomer in Limburg.

Extreem weer is van alle tijden, met de bijbehorende hittegolven, overstromingen en droogte. De wetenschappers waarschuwen echter dat door klimaatverandering de frequentie en intensiteit van extreem weer toeneemt, dat steeds meer mensen hier vaker en ernstiger door getroffen zullen worden, en dat klimaatverandering een traag reagerend proces is dat nog decennia tot eeuwen kan doorgaan. Wat betreft de zeespiegelstijging concluderen ze dat die bij voortgaande opwarming in 2150 1 tot 2 m hoger kan staan dan in 2000, maar dat vanwege het onzekere gedrag van Antarctica niet uitgesloten kan worden dat die 2 m al in 2100 bereikt wordt en in 2150 5 m bedraagt.

Het Deltaprogramma heeft als doel Nederland voor te bereiden op klimaatverandering en daartoe maatregelen uit te voeren om Nederland te beschermen tegen overstromingen, droogte, wateroverlast en hitte. De klimaatscenario's van het KNMI uit 2014, die afgeleid zijn van de IPCC rapportage uit 2014, vormen daarbij momenteel het uitgangspunt. Het IPCC rapport van 9 augustus wordt dit najaar door het KNMI vertaald in een 'klimaatsignaal' voor Nederland, en in 2023 in nieuwe scenario's voor klimaat, zeespiegelstijging en extreem weer. Deze nieuwe inzichten over klimaatverandering kunnen leiden tot voorstellen om de bestaande maatregelen in het Deltaprogramma versneld uit te voeren of nieuwe voor te bereiden. Dat gebeurt in elk geval in 2026 in de volgende 6-jaarlijkse periodieke herijking van het Deltaprogramma, of zoveel eerder als nodig is.

De belangrijkste boodschap van dit IPCC rapport is dat het verminderen van de CO₂ uitstoot, zoals vastgelegd in afspraken van Parijs, urgenter is dan ooit. De doelstelling van deze afspraken is de temperatuurstijging te beperken tot maximaal 2 °C in 2100. De wetenschappers verwachten dat bij voortzetting van de huidige CO₂ toename de temperatuurstijging in 2050 ruim 2 °C en in 2100 ruim 4 °C bedraagt ten opzichte van de periode voor 1900. Het uitvoeren van de afgesproken CO₂ beperkende maatregelen is de enige manier om de opwarming en bijbehorende klimaatverandering te beheersen en te voorkomen dat aanpassen aan klimaatverandering een steeds grotere en daarmee steeds duurdere en ingrijpender opgave wordt. Deltacommissaris Peter Glas: “Effectieve klimaatadaptatie is voor een laaggelegen land als Nederland essentieel, maar kan voor ons land op termijn alleen succes hebben als deze gekoppeld is aan een effectieve wereldwijde beperking van de opwarming van de aarde”.

*) Het IPCC is een intergovernmenteel panel van de Verenigde Naties dat eens in de ca 7 jaar een nieuw rapport uitbrengt waarin de wetenschappelijke literatuur over de opwarming van de aarde, de gevolgen voor het klimaat en de mogelijke maatregelen om deze gevolgen te beperken of te voorkomen (adaptatie) worden samengevat. De rapportage van maandag 9 augustus is opgesteld door Werkgroep 1 en bevat de nieuwste inzichten over de opwarming van de aarde en de doorwerking daarvan op het klimaat en extreem weer; de rapportage over de mogelijke adaptatiemaatregelen en de synthesesrapportage verschijnen in 2022.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 10.2.e @minbuza.nl>
Verzonden: maandag 9 augustus 2021 10:43
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: concept woordvoering BHOS

[Check – ik zal de definitieve versie van onze woordvoering ook met je delen. Ga wat van jullie incorporeren.](#)

From: 10.2.e @minezk.nl>
Sent: maandag 9 augustus 2021 10:42
To: 10.2.e @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e @minezk.nl>
Subject: RE: concept woordvoering BHOS

Hoi 10.2.e, thanks voor je punten. Onderstaand zijn de punten die naar onze Stas gaan: Over appreciatie kunnen we zo na de persco even bellen.

- Uit het nieuwe rapport van IPCC blijkt dat de temperatuur op aarde sneller stijgt dan we tot nu toe dachten. Dat geldt ook voor de stijging van de zeespiegel.
- Het IPCC stelt vast dat de mens geheel zelf verantwoordelijk is voor de klimaatverandering. (Dat is nu exacter in kaart gebracht dan in het vorige rapport uit 2013.)
- Het rapport maakt nog eens extra duidelijk dat we de komende decennia de uitstoot van broeikasgassen sterk moeten verminderen.
- Om die reden hebben we in de EU onze ambitie verhoogd van 40 naar 55 procent reductie in 2030. Het gaat er nu om dat ook andere landen hun ambitie gaan verhogen.
- Dat is onze inzet van de klimaatop in Glasgow dit najaar.
- In eigen land doen we ons uiterste best om ook onze nationale klimaatdoelen te halen. Daarom werkt het demissionaire kabinet op dit moment ook maatregelen uit die op korte termijn CO2-reductie realiseren om het 2030-doel uit de nationale Klimaatwet te realiseren.
- De Kamer wordt hierover in ieder geval bij de Klimaatnota dit najaar over geïnformeerd.

Verzonden vanuit [Mail](#) voor Windows 10

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 9 augustus 2021 10:32
Aan: 10.2.e
Onderwerp: concept woordvoering BHOS

Communicatie IPCC klimaatrapport

Toon communicatie: klimaatwetenschappelijke urgentie onderstrepen, noodzaak voor klimaatactie onderschrijven met realistisch optimisme dat de wereld

Klimaatverandering gaan sneller dan we dachten. Het klimaatwetenschappers van het internationale klimaatpanel IPCC van de Verenigde Naties bracht (9 augustus) een rapport uit over de natuurwetenschappelijke basis van klimaatverandering.

Het internationaal afgesproken streefdoel om onder de 1,5 graad opwarming te blijven is in het geding.

Natuurrampen en weerextremen zoals we die de afgelopen maand wereldwijd zagen, zullen vaker voorkomen.

Bosbranden, recordtemperaturen, extreme droogte, overstromingen. Daarmee kregen we een voorproefje van de kosten van niets doen.

De meest kwetsbaren worden het hardst geraakt. In de Nederlandse delta zijn we nou eenmaal beter beschermd dan mensen die in de delta's van Bangladesh en Vietnam wonen. Maar ook in Nederland heeft de opwarming van de aarde en de stijgende zeespiegel effect op onze kustbescherming.

Vooral de 'kantelpunten' uit dit rapport zijn zorgwekkend. Dat zijn punten van onomkeerbaarheid, waarbij de opwarming verder omhoog schiet. Bijvoorbeeld als bevroren moerassen en veengronden smelten door opwarming van de aarde, waarbij broeikasgassen zoals methaan vrijkomen en de uitstoot verder toeneemt.

Niet alles is verloren. Dit waarschuwingssignaal komt in een belangrijke tijd. We zitten ongeveer drie maanden voor de klimaatonderhandelingen in Glasgow, waar wereldleiders met elkaar moeten afspreken dat de mondiale uitstoot echt naar beneden moet. En dat hebben we zelf in de hand. Noodzakelijke transitie zijn enorm, maar dit rapport toont eens te meer aan dat niets doen geen alternatief is.

Over het IPCC en het rapport:

Ruim 230 klimaatwetenschappers hebben drie jaar gewerkt aan dit robuuste rapport. Het is uitgebreid becommentarieerd door wetenschappers van over de hele wereld. In totaal zijn 14.000 wetenschappelijke bronnen gebruikt. Eerdere IPCC rapporten zijn leidend geweest bij het formuleren van klimaatbeleid wereldwijd.

Over doemdenken:

De toekomst staat niet vast. Hoewel we zien hoe menselijk handelen effect heeft gehad op klimaatverandering, kunnen we met elkaar het tij ook keren. Daar moet veel voor gebeuren, wereldwijd moeten de broeikasgassen gehalveerd worden. De EU wil in 2030 ten minste 55% broeikasgassen reduceren en in 2050 een klimaatneurale Unie worden.

10.2.e
10.2.e

.....
Inclusieve Groene Groei (IGG)

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag |

Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag |

.....
T +31 10.2.e

M +31 6 10.2.e

10.2.e

@minbuza.nl

f NL Global Issues |

t 10.2.e

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.g

.

Van: 10.2.e @minbuza.nl>
Verzonden: maandag 9 augustus 2021 11:55
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Reactie op IPCC rapport van staatssecretaris Dilan Yesilgoz-Zegerius van EZK

Veel dank 10.2.e, hartelijke groet,
10.2.e

From: 10.2.e @minezk.nl>
Sent: maandag 9 augustus 2021 11:55
To: 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: Reactie op IPCC rapport van staatssecretaris Dilan Yesilgoz-Zegerius van EZK
Ha 10.2.e,

Deze reactie heb ik tot nog toe gemaild naar ANP, FD, Telegraaf:

“Het nieuwste rapport van het IPCC maakt nog eens extra duidelijk dat we de komende decennia de uitstoot van broeikasgassen sterk moeten verminderen. Om die reden hebben we in de EU onze ambitie verhoogd van 40 naar 55 procent reductie in 2030. Het gaat er nu om dat ook andere landen hun ambitie gaan verhogen. Dat is onze inzet van de klimaattop in Glasgow dit najaar. In eigen land doen we ons uiterste best om onze nationale klimaatdoelen ook te halen. Daarom werkt het demissionaire op dit moment maatregelen uit die effectief CO2-reductie realiseren, zowel voor de periode tot 2030 als tot 2050.”

De stas heeft zelf korte variant getweet.

Groeten,
10.2.e

10.2.e
10.2.e
06-10.2.e

.....
Directie Communicatie
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
.....

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.g

Van: 10.2.e @minbuza.nl>
Verzonden: maandag 9 augustus 2021 12:46
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: ANP - Yeşilgöz: andere landen moeten klimaatambitie verhogen

Thanks gaan wij ook zo communiceren naar onze leiding! En de ambassades. Dit is goede reality check op de urgentie voor actie, ook in onze eigen gelederen. Ik cc de taskforce in de berichtgeving aan de posten. Die doen we denk ik regionaal, met de factsheets van IPCC erbij.

From: 10.2.e @minezk.nl>
Sent: maandag 9 augustus 2021 12:39
To: 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: RE: ANP - Yeşilgöz: andere landen moeten klimaatambitie verhogen

Hierbij nog aanpassingen in geel op mail hieronder:

- Het rapport van werkgroep 1 (WGI) gaat over de huidige en verwachte toekomstige staat van het klimaatsysteem en maakt deel uit van het 6e Assessment Report (AR6) van het IPCC.
- De kennis en het begrip van het klimaatsysteem is sinds AR5 verbeterd. De menselijke beïnvloeding van het klimaatsysteem is daarmee vrijwel zeker en ook regionale veranderingen in weerextremen kunnen aan menselijke klimaatverandering worden gerelateerd.
- ~~Met die verbeterde kennis worden pessimistischere conclusies getrokken.~~
- ~~Ze is~~ De onzekerheidsmarge rond de klimaatgevoeligheid (hoeveel de temperatuur stijgt bij een verdubbeling van de CO₂-concentratie) is kleiner geworden en wordt nu hoger ingeschat met 2,5 - 4 graden in plaats van 1,5-4,5 in AR5.
- De gerealiseerde mondiaal gemiddelde opwarming is reeds 1,1 graden (range 0,8-1,3); ca. 1/3 van het effect van de verhoogde broeikasgasconcentraties wordt nog gemaskeerd door aerosolen.
  - Het tempo van de waargenomen klimaatverandering is ongekend hoog en laat zich in alle regio's van de wereld voelen in de vorm van toename van extreme weersomstandigheden; ook de zeespiegel stijgt ongekend snel
- Er worden vijf mogelijke emissiescenario's gebruikt, waarvan alleen de laagste twee voldoen aan Parijs (d.w.z. respectievelijk onder de 2 en 1,5 graden blijven in het jaar 2100).
- In alle temperatuurscenario's (behalve in de hoogste) wordt de 1,5 graad opwarming bereikt begin jaren 2030. Dit is tien jaar eerder dan verwacht in SR1.5.
- Het resterende koolstofbudget voor 1,5 graad is 400 GtCO₂ (met 67% zekerheid) en voor 2 graden 1150 GtCO₂ (in lijn met laatste schatting uit IPCC 1.5 graden rapport).
  - Diepe reducties in CO₂- en andere broeikasgasemissies zijn de komende decennia nodig om de temperatuurlimieten van Parijs in deze eeuw niet te overschrijden.
- De verwachte zeespiegelstijging is t.o.v. AR5 toegenomen: voor het laagste scenario nu 28-55cm en voor het hoogste 55-102 cm in 2100; in 2300 kan dat respectievelijk 0,5-3 en 2-7 meter bedragen.
  - Door IPCC wordt ook voor het eerst nader ingegaan op de mogelijkheid van high impact, low probability events, zoals versneld afsmelten van ijs op Antarctica; de kans daarop is onzeker, maar het kan wel leiden tot 2 meter zeespiegelstijging in 2100 en 5 meter in 2150 kan niet worden uitgesloten.
  - Nieuw in het rapport is de grote aandacht voor regionale klimaatverandering; er is ook een on-line atlas ontwikkeld waar veel meer gedetailleerde informatie over waargenomen en verwachte klimaatverandering per regio is te vinden.

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 9 augustus 2021 12:10

Aan: 10.2.e @minbuza.nl>

Onderwerp: RE: ANP - Yeşilgöz: andere landen moeten klimaatambitie verhogen

[KNMI - IPCC: Menselijke beïnvloeding van het klimaatsysteem vaststaand feit, 1,5 graden-grens tien jaar eerder bereikt dan verwacht](#)

Persbericht van KNMI

Onderstaand de hoofdpunten uit het rapport die ik na review van de vorige versie van de samenvatting van beleidsmakers heb opgesteld, als hier nog aanpassingen op komen (omdat bepaalde conclusies bijv anders zijn geformuleerd in de definitieve versie) laat ik het je weten.

Hoofdpunten Werkgroep I rapport IPCC:

- Het rapport van werkgroep 1 (WGI) gaat over de **huidige en verwachte toekomstige staat van het klimaatsysteem** en maakt deel uit van het 6^e Assessment Report (AR6) van het IPCC.
- **De kennis en het begrip van het klimaatsysteem is sinds AR5 verbeterd. De menselijke beïnvloeding van het klimaatsysteem staat daarmee vast** en ook regionale veranderingen in weerextremen kunnen aan menselijke klimaatverandering worden gerelateerd.
- Met die verbeterde kennis worden **pessimistischere conclusies** getrokken.
- Zo is de **onzekerheidsmarge rond de klimaatgevoeligheid** (hoeveel de temperatuur stijgt bij een verdubbeling van de CO₂-concentratie) **kleiner geworden en wordt nu hoger ingeschat** met beste schatting 3 graden (2,5 – 4 graden bandbreedte) in plaats van 1,5-4,5 in AR5.
- **De gerealiseerde mondiaal gemiddelde opwarming is reeds 1,1 graden (range 0,8-1,3);** ca. 1/3 van het effect van e verhoogde broeikasgasconcentraties wordt nog gemaskeerd door het koelende effect van aerosolen.
- Er wordt in het rapport gewerkt met vijf mogelijke emissiescenario's, waarvan alleen de laagste twee voldoen aan Parijs (d.w.z. respectievelijk onder de 2 en 1,5 graden blijven in het jaar 2100).
- In alle temperatuurscenario's (behalve in de hoogste) wordt de **1,5 graad opwarming bereikt begin jaren 2030**. Dit is tien jaar eerder dan verwacht in het vorige rapport.
- Het **resterende koolstofbudget voor 1,5 graad is 400 GtCO₂** (met 67% zekerheid) en **voor 2 graden 1150 GtCO₂** (in lijn met laatste schatting uit IPCC 1.5 graden rapport).
- De **verwachte zeespiegelstijging is t.o.v. AR5 toegenomen**: voor het laagste scenario nu 28-55cm en voor het hoogste 55-102 cm in 2100; in 2300 kan dat respectievelijk 0,5-3 en 2-7 meter bedragen.

Planning 6^e Assessment Report IPCC:

- De aproval session voor dit **WGI** rapport vindt eind juli virtueel plaats. Het rapport zal naar verwachting **begin augustus** worden gepubliceerd.
- **WGII** over adaptatie wordt in **februari 2022** vastgesteld.
- **WGIII** over mitigatie wordt eind **maart 2022** vastgesteld.
- Het **AR6** synthesesrapport volgt eind **september 2022**.

Van: 10.2.e @minbuza.nl>

Verzonden: maandag 9 augustus 2021 11:42

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: FW: ANP - Yeşilgöz: andere landen moeten klimaatambitie verhogen

10.2.g

10.2.g

10.2.g

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 9 augustus 2021 13:08
Aan: DGKE_Alle medewerkers
Onderwerp: IPCC-rapport over staat van het klimaatstelsel

Beste collega's,

Vanochtend is het [nieuwste IPCC-rapport](#) over klimaatverandering uitgekomen, waarin de laatste inzichten in de natuurkundige staat van het klimaatstelsel worden gegeven. Binnen het IPCC wordt al een tijd gewerkt aan de rapporten uit de cyclus van het 6^e Assessment Report (AR6), die een update geven ten opzichte van het 5^e Assessment Report (AR5) uit 2013. De samenvatting voor beleidsmakers van dit deelrapport van AR6 (van werkgroep I, of WGI) is tijdens een plenaire virtuele sessie in de afgelopen twee weken regel voor regel door alle landen goedgekeurd voor publicatie. Hieronder vinden jullie de hoofdpunten uit dit rapport (ook met dank aan 10.2.e) en de planning van de andere deelrapporten over o.a. adaptatie (WGII) en mitigatie (WGIII). Voor vragen, bel of mail gerust.

Hoofdpunten Werkgroep I rapport IPCC:

- Het rapport van werkgroep 1 (WGI) gaat over de **huidige en verwachte toekomstige staat van het klimaatstelsel** en maakt deel uit van het 6^e Assessment Report (AR6) van het IPCC.
- **De kennis en het begrip van het klimaatstelsel is sinds AR5 verbeterd. De menselijke beïnvloeding van het klimaatstelsel is zeker** en ook regionale veranderingen in weerextremen kunnen aan menselijke klimaatverandering worden gerelateerd.
- De **onzekerheidsmarge rond de klimaatgevoeligheid** (hoeveel de temperatuur stijgt bij een verdubbeling van de CO₂-concentratie) **is kleiner geworden en wordt nu hoger ingeschat** met 2,5 - 4 graden in plaats van 1,5-4,5 in AR5.
- **De gerealiseerde mondiaal gemiddelde opwarming is reeds 1,1 graden** (range 0,8-1,3); ca. 1/3 van het effect van de verhoogde broeikasgasconcentraties wordt nog gemaskeerd door het koelende effect van aerosolen.
- **Het tempo van de waargenomen klimaatverandering is ongekend hoog** en laat zich in alle regio's van de wereld voelen in de vorm van toename van extreme weersomstandigheden; ook de zeespiegel stijgt ongekend snel.
- Er worden **vijf mogelijke emissiescenario's gebruikt**, waarvan alleen de laagste twee voldoen aan Parijs (d.w.z. respectievelijk onder de 2 en 1,5 graden blijven in het jaar 2100).
- In alle temperatuurscenario's (behalve in de hoogste) wordt de **1,5 graad opwarming bereikt begin jaren 2030**. Dit is tien jaar eerder dan verwacht in het vorige rapport.
- Het **resterende koolstofbudget voor 1,5 graad is 400 GtCO₂** (met 67% zekerheid) en **voor 2 graden 1150 GtCO₂** (in lijn met laatste schatting uit IPCC 1.5 graden rapport uit 2018).
- **Diepe reducties** in CO₂- en andere broeikasgasemissies zijn **de komende decennia nodig** om de temperatuurlimieten van Parijs in deze eeuw niet te overschrijden.
- De **verwachte zeespiegelstijging is t.o.v. AR5 toegenomen**: voor het laagste scenario nu 28-55cm en voor het hoogste 55-102 cm in 2100; in 2300 kan dat respectievelijk 0,5-3 en 2-7 meter bedragen.
- Door IPCC wordt ook voor het eerst nader ingegaan op de mogelijkheid van **high impact, low probability events**, zoals **versneld afsmelten van ijs op Antarctica**; de kans daarop is onzeker, maar het kan wel leiden tot 2 meter zeespiegelstijging in 2100 en 5 meter in 2150 kan niet worden uitgesloten.
- Nieuw in het rapport is de grote **aandacht voor regionale klimaatverandering**; er is ook een **online atlas** ontwikkeld waar veel meer gedetailleerde informatie over waargenomen en verwachte klimaatverandering per regio is te vinden.

Planning 6^e Assessment Report IPCC:

- **WGI** over de natuurkundige staat van het klimaatstelsel is 9 augustus gepubliceerd.
- **WGII** over adaptatie wordt in **februari 2022** vastgesteld.
- **WGIII** over mitigatie wordt eind **maart 2022** vastgesteld.
- Het **AR6** syntheserapport volgt eind **september 2022**.

Groet,
10.2.e

10.2.e
10.2.e
Directie Klimaat

.....
Directoraat-Generaal Klimaat en Energie
Ministerie voor Economische Zaken en Klimaat
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
PO Box 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

E 10.2.e [@minezk.nl](mailto:10.2.e@minezk.nl)
T +31 (0)6 10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: zondag 8 augustus 2021 15:46
Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e
 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e (KNMI)
 10.2.e @knmi.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: voorzet spreeklijn STAS EZK over IPCC AR6 WGI rapport

Hoi 10.2.e en collega's,

Fijn en goed dat deze spreeklijn er al ligt! Onderstaand in rood een paar kleine aanvullingen.

Wat ik me afvroeg is welke extra maatregelen we in april nog genomen hebben die extra reductie realiseren. Ik kan me namelijk niet herinneren dat we dat in april gedaan hebben, tenzij ik zo'n goede vakantie heb gehad dat ik dat helemaal vergeten ben. We hebben de Kamer in april wel geïnformeerd over de mogelijke aanvullende maatregelen die we bij 'de maatschappij' hebben opgehaald om invulling te kunnen geven aan de aangescherpte 2030 EU-doelstelling, maar we hebben niet aangekondigd dat we die maatregelen gaan nemen.

Eind juni heeft de stas de Kamer wel geïnformeerd over het feit dat dat het kabinet maatregelen zal uitwerken die op korte termijn CO2-reductie realiseren om ten minste een emissiereductie van 49% in 2030 in het vizier te houden. Misschien goed om daar naar te verwijzen (zie voorstel)?

Groet, 10.2.e

10.2.e
10.2.e

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

DG Klimaat en Energie / Directie Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M +31 (0)6 10.2.e | E 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 17:53

Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>;

10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: voorzet spreeklijn STAS EZK over IPCC AR6 WGI rapport

Ha collega's,

10.2.e, dank voor de spreeklijn,
en 10.2.e voor de aanvulling.

Ik heb het een beetje ingedikt voor een reactie aan media (die erom vragen) en wil het maandag rond 10:00 uur naar stasKE sturen, zodat we vanaf 11:00 uur (persconferentie IPCC) kunnen reageren – desgevraagd.

- Uit het nieuwe rapport van IPCC blijkt dat de temperatuur op aarde sneller stijgt dan we tot nu toe dachten. Dat geldt ook voor **de stijging van** de zeespiegel.
- Het IPCC stelt vast dat de mens geheel zelf verantwoordelijk is voor de klimaatverandering. (Dat is nu exacter in kaart gebracht dan in het vorige rapport uit 2013.)
- Het rapport maakt nog eens extra duidelijk dat we de komende decennia de uitstoot van broeikasgassen sterk moeten verminderen.
- Om die reden hebben we in de EU onze ambitie verhoogd van 40 naar 55 procent reductie in 2030. Het gaat er nu om dat ook andere landen hun ambitie gaan verhogen.
- Dat is onze inzet van de klimaatop in Glasgow dit najaar.
- In eigen land doen we ons uiterste best om ook onze nationale klimaatdoelen te halen. **Daarom werkt het demissionaire kabinet op dit moment ook maatregelen uit die op korte termijn CO2-reductie realiseren om het 2030-doel uit de nationale Klimaatwet te realiseren.**
- **De Kamer wordt hierover in ieder geval bij de Klimaatnota dit najaar over geïnformeerd.**
- ~~Het demissionaire kabinet heeft in april extra maatregelen genomen en blijft zoeken naar mogelijkheden voor verdere reductie.~~

Laat me eventuele aanvullingen of wijzigingen svp voor maandag 10:00 uur weten.

Goed weekend,

10.2.e

10.2.e

10.2.e

06-10.2.e

.....
Directie Communicatie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
.....

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 16:48

Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e

(KNMI) 10.2.e @knmi.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e

10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: voorzet spreeklijn STAS EZK over IPCC AR6 WGI rapport

Ha 10.2.e, heldere lijn. Aan het slot wijzen we naar andere landen. Dan komt de vraag: wat doet NL dan, wat we liggen totaal niet op koers.

Ik zou dus aan het slot nog wel een alinea toevoegen dat ook NL eveneens voor de opgave staat om de inzet op de klimaatdoelen te verhogen; en dat het demissionair kabinet daaraan werkt. In de miljoenennota en klimaatnota wordt daarop ingegaan.

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 16:15

Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e

10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e

10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: voorzet spreeklijn STAS EZK over IPCC AR6 WGI rapport

Hoi allen,

Hierbij een voorzet voor een korte spreeklijn voor de STAS over het nieuwe IPCC rapport. Ik verneem graag jullie commentaar.

Alvast ter info tevens een conceptpersbericht dat in de maak is via het KNMI over de inhoud van het rapport.

Gr. 10.2.e

10.2.e

10.2.e

Directie Klimaat

DG Klimaat en Energie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Postbus 20401

2500 EK Den Haag

Tel. 06-10.2.e

e-mail: 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e

Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 15:37

Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>; 10.2.e 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Input kamervragen - IPCC/klimaatwetenschap

Hoi 10.2.e,

Net 10.2.e gesproken. Dit wil graag een voorzet voor een spreeklijn voor de STAS. Ik zal daar een voorzet voor doen. Moet dat via een nota in Domus of kan dat direct?

Gr. 10.2.e

10.2.e

10.2.e

Directie Klimaat

DG Klimaat en Energie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Postbus 20401

2500 EK Den Haag

Tel. 06-10.2.e

e-mail: 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 13:53

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>; 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: Re: Input kamervragen - IPCC/klimaatwetenschap

JenV?

IenW denk ik?

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 6 aug. 2021 om 12:58 heeft 10.2.e @minezk.nl> het volgende geschreven:

Hoi 10.2.e,

Wat een primeur: gefeliciteerd met het afronden van de onderhandelingen en dank voor de input die jullie tussendoor hebben opgesteld!

Dan wachten we inderdaad even op die KNMI rapportage. Ik stem dit even af met JenV, daar ligt de coördinatie.

Groeten,
10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 11:17

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>; 10.2.e 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: FW: Input kamervragen - IPCC/klimaatwetenschap

Hoi 10.2.e,

Hierbij de primeur dat de beleidssamenvatting van IPCC WG I rapport vanochtend is goedgekeurd en het onderliggende rapport aanvaard. Het zal maandag a.s. door IPCC worden gepubliceerd. Dat betekent dat we in de beantwoording van de kamervragen deze inzichten uit dat rapport kunnen meenemen.

Daarnaast komt er op 14 augustus een rapport van het KNMI uit dat ingaat op de relatie tussen klimaatverandering en het optreden van weersextremen zoals Limburg in Nederland. De resultaten daarvan zijn nog niet bekend. Het lijkt ons verstandig om om die reden uitstel van de beantwoording van de gestelde kamervragen aan te vragen zodat de informatie die we geven niet direct is achterhaald en leidt tot vervolgvragen. Bijgaand de voorlopige informatie die we hebben voor beantwoording van de vragen, maar die zal dus op basis van met name het KNMI rapport nog moeten worden aangepast.

Gr. 10.2.e

10.2.e

10.2.e

Directie Klimaat

DG Klimaat en Energie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Postbus 20401

2500 EK Den Haag

Tel. 06-10.2.e

e-mail: 10.2.e [@minezk.nl](mailto:10.2.e@minezk.nl)

Van: 10.2.e [@minezk.nl](mailto:10.2.e@minezk.nl)>

Verzonden: vrijdag 6 augustus 2021 10:22

Aan: 10.2.e [@minezk.nl](mailto:10.2.e@minezk.nl)>

Onderwerp: RE: Input kamervragen - IPCC/klimaatwetenschap

Eerste reactie op de antwoorden van het KNMI

Verzonden vanuit [Mail](#) voor Windows 10

Van: 10.2.e

Verzonden: donderdag 29 juli 2021 16:00

Aan: 10.2.e

Onderwerp: FW: Input kamervragen - IPCC/klimaatwetenschap

Hoi 10.2.e,

De vragen waar ik het zojuist over had. Er is al reactie geweest van KNMI. Weet even niet van wie.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e [@minezk.nl](mailto:10.2.e@minezk.nl)>

Verzonden: woensdag 28 juli 2021 16:48

Aan: 10.2.e [@minezk.nl](mailto:10.2.e@minezk.nl)>

cc: 10.2.e [@minezk.nl](mailto:10.2.e@minezk.nl)>

Onderwerp: Input kamervragen - IPCC/klimaatwetenschap

Hi 10.2.e,

Zoals net besproken in de bijlage kamervragen die relatie hebben tot IPCC/klimaatwetenschap.

Vraag 2 heb ik nog geen antwoord geformuleerd. Zou je willen kijken welke punten ik daar kan benoemen?

Vraag 3 heb ik al een antwoord geformuleerd o.b.v. input vanuit het KNMI. Link is hier vooral met de klimaatwetenschap, weet niet of jij hiervoor de persoon bent, anders hoor ik graag suggesties 😊

Qua planning: Idee is om de beantwoording af te hebben als 10.2.e terug is van verlof (9 augustus). Dank!

Groeten,

10.2.e

.....
Directie Klimaat | Cluster Kennis

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

.....
M 06 10.2.e
E 10.2.e @minezk.nl
.....

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 9 augustus 2021 17:19
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Klimaatsignaal KNMI - communicatie

Ha,

Eens met dat het logischer is om het met de COP-inzet-brief te doen, dan in/met de Klimaatnota. Mocht de Kamer eerder een appreciatie willen, dan kunnen ze daar om verzoeken.

Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: maandag 9 augustus 2021 16:47
Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>;
10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>
cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>;
10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Klimaatsignaal KNMI - communicatie

Hoi allen,

Vaak gaat de brief met de inzet voor de COP vlak voor (de laatste vrijdag voor) de COP naar de Kamer. In dit geval eind oktober (COP26 start zondag 31 oktober). Dat is dezelfde timing als de Klimaatnota dacht ik. Zelf zou ik de koppeling met onze inzet op de COP het meest logisch vinden. De boodschap is dan dat ook andere landen, net als Europa, uitstoot moet gaan reduceren.

Ik kan me ook voorstellen dat eind oktober misschien wat laat is om een appreciatie te sturen van een rapport dat begin augustus wordt gepubliceerd, dan zit er 2,5 maand tussen. Of in ieder geval dat de druk van de Kamer groot is om eerder al wat te sturen. Wellicht kunnen we eerder iets communiceren wat gekoppeld is aan de nationale situatie en hoe dit relateert aan het huidige beleid en doelen, en dat een uitgebreide appreciatie van de conclusies uit het rapport volgt in oktober?

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: maandag 9 augustus 2021 14:58
Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>;
10.2.e @minezk.nl>
cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>;
10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Klimaatsignaal KNMI - communicatie

Ha 10.2.e heeft al contact gelegd met KNMI over communicatie rondom klimaatsignaal. Daar is een overleg over gepland, toch @10.2.e?
Klimaatsignaal zit dicht op Klimaatdag en aanbidding klimaatnota.
Lijkt mij handigst dat DC deze afweging maakt.

Wanneer gaat de inzetbrief glasgow uit?
Wmb hebben we 2 opties of mee met die brief. Of mee met Klimaatnota.

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: maandag 9 augustus 2021 14:32

Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e
10.2.e @minezk.nl>
cc: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e
10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: FW: Klimaatsignaal KNMI - communicatie

Hoi 10.2.e ,

Zie bijgaand email van het KNMI. Die komen in oktober met Klimaatsignaal '21 waarin ze een vertaling maken van het IPCC rapport naar Nederland.

Dat willen ze aanbieden aan Stas I&W, maar de vraag is of Stas EZK eventueel ook interesse heeft in de aanbieding van het Klimaatsignaal op 25 oktober in de Bilt.

Een vraag die hierbij ook speelt is of dit rapport betrokken wordt bij de kabinetsappreciatie van het IPCC AR6 WG rapport. Dat hangt weer af van de timing daarvan.

Ons idee was om de kabinetsappreciatie van het WG I rapport te koppelen aan de kamerbrief over de inzet van Glasgow, maar de vraag is of dat politiek mogelijk is met de wens van de kamer over meer duidelijkheid over aanvullend klimaatbeleid.

Hebben jullie al een duidelijk idee wat het meest wenselijke timing is?

Gr. 10.2.e

10.2.e
10.2.e
Directie Klimaat
DG Klimaat en Energie
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
Tel. 06-10.2.e
e-mail: 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @knmi.nl>
Verzonden: maandag 9 augustus 2021 12:57
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
cc: 10.2.e (KNMI) 10.2.e @knmi.nl>; 10.2.e DGWB 10.2.e @minienw.nl>;
10.2.e DBO 10.2.e @minienw.nl>
Onderwerp: Klimaatsignaal KNMI - communicatie

Hoi 10.2.e ,

Zoals zojuist besproken verwacht het KNMI op 25 oktober het klimaatsignaal'21 gereed te hebben.
Goed om eea qua communicatie hieromtrent af te stemmen.

Over het klimaatsignaal'21:

Het Klimaatsignaal'21 van het KNMI is gebaseerd op het zesde rapport van het IPCC – het internationale klimaatpanel van de Verenigde Naties, waarvan vandaag een klimaatbericht op de KNMI-site verscheen. [KNMI - IPCC: Menselijke beïnvloeding van het klimaatstelsel vaststaand feit, 1,5 graden-grens tien jaar eerder bereikt dan verwacht](#). In het Klimaatsignaal '21 wordt deze kennis aangevuld met waarnemingen en onderzoek van het KNMI. Het Klimaatsignaal'21 laat zien hoe het klimaat ervoor staat in Nederland. De gemeten veranderingen zijn in beeld gebracht en worden geduid. Daarnaast wordt een schets gegeven van te verwachten verdere veranderingen van het klimaat. Met dit rapport geeft het KNMI (opnieuw) het signaal af dat het klimaat in Nederland snel verandert.

Over de communicatie:

Over de communicatie het volgende:

- De media zullen naar verwachting het Klimaatsignaal'21 aandacht geven.

- Het KNMI zelf plant om het klimaatsignaal'21 aan de Stas IenW aan te bieden, in De Bilt, op 25 oktober, voorafgaand aan de COP in Glasgow.
- Ook wil het KNMI de Kamer aanbieden om indien gewenst een technische briefing te verzorgen.

Het klimaatsignaal'21 is uiteraard ook relevant voor de Stas EZK, Dilan Yeşilgöz-Zegerius.

We zijn benieuwd wat jullie wensen en suggesties zouden zijn.

- Denk je dat de Stas EZK eventueel ook interesse heeft in de aanbieding van het Klimaatsignaal op 25 oktober in de Bilt?
- Eventueel kan ook op een later moment een toelichting plaatsvinden, mocht daar interesse voor bestaan.
- De aanbieding van het klimaatsignaal'21 aan de Kamer doen we uiteraard in afstemming met de beleidsbestuurskern IenW, waar ook de verantwoordelijkheid voor de beleidsappreciatie ligt. Ik cc ook 10.2.e (DGWB) en 10.2.e

We horen graag wat jullie wensen of ideeën zouden zijn!

Met vriendelijke groeten,

10.2.e

10.2.e
10.2.e

.....
Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut KNMI
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
 Utrechtseweg 297 | 3731 GA De Bilt
 Postbus 201 | 3730 AE De Bilt

.....
 M +31 (0)6 10.2.e
 10.2.e @knmi.nl
www.knmi.nl
 .....

Van: 10.2.g [redacted] eply@someone.nu>
Verzonden: dinsdag 10 augustus 2021 11:51
Aan: 10.2.e [redacted]
Onderwerp: Ochtendsignalering EZK dinsdag 10 augustus 2021

Bekijk deze e-mail in uw browser

RVO Omgevingskennis | augustus 2021

Ochtendsignalering EZK dinsdag 10 augustus 2021

Wat valt op?

- De media besteden uitgebreid aandacht aan het IPCC-rapport. De inhoud van het rapport worden feitelijk gedeeld en er wordt ingegaan op de conclusies die betrekking hebben op de situatie in Nederland. Hoewel de conclusies nauwelijks een verrassing kunnen zijn, hebben beleidsmakers wereldwijd geschrokken gereageerd. Iedereen is het erover eens dat er meer moet gebeuren.
- De Telegraaf haalt als enige enkele kritische buitenlandse wetenschappers aan. Zij hebben kritiek op de extreme, alarmistische scenario's. Daarom is enige omzichtigheid nodig vindt de krant: deze doemscenario's zijn een wankelende basis voor kabinets- en EU-beleid.
- De klimaatproblematiek lijkt voor een flinke scheuring in de samenleving te zorgen. Een meerderheid van 51% van het Hart van Nederland-panel geeft aan zich zorgen te maken, maar een grote minderheid van 48% doet dat niet.
- Nederlandse bedrijven investeren relatief vaak in het klimaat, zo blijkt uit een rapport van de Europese Investeringsbank (EIB).
- Vooruitlopend op de coronapersconferentie op vrijdag gaan in Trouw verschillende medisch experts in op de vraag of Nederland volledig heropend de herfst in kan gaan.

IPCC-rapport

In vrijwel alle media, nieuwssites en actualiteitenprogramma's is aandacht voor het verschijnen van het 6^e IPCC-rapport. De inhoud van het rapport worden feitelijk gedeeld en er wordt ingegaan op de conclusies die betrekking hebben op de situatie in Nederland. De kern van de boodschap is: het klimaat is onomkeerbaar veranderd door invloed van de mens. Er moet direct op wereldwijde schaal actie worden ondernomen om de opwarming van de aarde te verminderen. Het is nu nog mogelijk om het klimaat te stabiliseren, als de CO₂-uitstoot op korte termijn enorm omlaag gaat. (o.a. [FD](#), [Trouw](#), [de Volkskrant](#), [RTL Nieuws](#), [BNR](#), [WNL](#), [FD](#), [de Volkskrant](#), [Trouw](#))

Media

De reacties lopen volgens voorspelbare lijnen, schrijft [de Volkskrant](#), al zijn de bewoordingen van sommigen buitengewoon fel. Het IPCC-rapport biedt volgens [de Volkskrant](#) voldoende gedegen onderbouwing om klimaatsceptici voor eens en altijd de wind uit de zeilen te nemen. Er is geen tijd meer voor dralen en het afschuiven van verantwoordelijkheden.

Hoewel de conclusies nauwelijks een verrassing kunnen zijn, hebben beleidsmakers wereldwijd geschrokken gereageerd op de boodschap van het IPCC-klimaatpanel, schrijft het [FD](#). Al jaren is dit bekend. Toch slaagt de wereld er niet in er naar te handelen. Elk land heeft zijn verantwoordelijkheid te nemen, vindt het [FD](#), maar om klimaatverandering echt aan te pakken zijn in ieder geval snelle en diepe reducties van de uitstoot nodig in opkomende landen als China, India en de ontwikkelingslanden, die samen goed zijn voor meer dan twee derde van de wereldwijde uitstoot. Het betekent volgens het [FD](#) dat Nederland zijn klimaatbeleid nog meer dan nu moet proberen in breder internationaal perspectief te ontwikkelen om echt klimaatrendement te krijgen voor elke geïnvesteerde euro. Het eenzijdig zonder overleg opleggen van maatregelen, zoals een grensbelasting voor CO₂ is niet de juiste weg, aldus de krant.

Ook Trouw benadrukt dat een internationale aanpak nodig is. Haalbaarder dan een CO₂-grensbelasting is volgens de krant het IMF-voorstel van een wereldwijde minimumheffing, afhankelijk van het nationale inkomen van een land.

Enige omzichtigheid nodig vindt [De Telegraaf](#). Delen van de toekomstbeelden uit het klimaatrapport zijn omstreden en deze doemscenario's zijn daarmee een wankel basis voor kabinets- en EU-beleid zoals D66 eist. [De Telegraaf](#) haalt enkele buitenlandse wetenschappers aan die kritiek hebben op het IPCC-rapport. Opnieuw maken de IPCC-opstellers volgens hen gebruik van extreme scenario's die allang niet meer realistisch zijn en wordt wel aanwezig goed nieuws verzwegen. Onder meer **wetenschapsjournalist Marcel Crok van stichting Clintel** wijst op een duidelijk geval van cherry-picking in het rapport.

Ook schrijft [De Telegraaf](#) dat er is geen overeenstemming in het IPCC of ook meer regenval en droogte in West- en Centraal-Europa te wijten valt aan broeikasgassen. Wat betreft overstromingen, zoals onlangs in Duitsland, België en Limburg, is er in Europa geen trend te zien.

Volgens het [NRC](#) schiet een woord als klimaatcrisis eigenlijk tekort. Dit is niet iets tijdelijks, maar eerder een nieuw tijdperk.

De inhoud van het klimaatrapport is zo verontrustend dat de wereld voor zichzelf de lat rap heel hoog moet leggen, schrijft het [AD](#). Van de mensheid mag een prestatie van formaat worden verwacht. Een olympische prestatie zoals premier Rutte het uitdrukte. "Alleen met een brede erkenning van de problematiek en een positieve 'grondhouding' om de klimaatverandering tegen te gaan, kunnen we de aarde, onszelf en alle generaties na ons de beste dienst bewijzen. Laat de 'Olympische Spelen van het Klimaat' beginnen!"

Verschillende Nederlandse wetenschappers die hebben bijgedragen aan het IPCC-rapport komen aan het woord.

Een van de Nederlandse hoofdauteurs, klimaatprofessor **Bart van den Hurk**, verbonden aan de VU en Deltares, zegt bij [BNR](#) dat elke bewoner van de aarde de opwarming zal gaan ervaren. Daarom is het nu van belang dat mensen de groei aan extreme weersomstandigheden serieus nemen. Van den Hurk wil samen met zijn co-auteurs uitstralen dat er echt nog wel wat te kiezen valt en erop vertrouwen dat dit gaat lukken.

Bij [Nieuwsuur](#) zegt klimaatwetenschapper **Leo Meyer** dat we de klimaatproblematiek niet als een crisis moeten beschouwen, maar al iets wat eeuwen bij ons blijft. "Werk hard aan de uitvoering van het Klimaatakkoord. Overheid, burgers en bedrijven moeten er gezamenlijk de schouders onder zetten."

Klimaatonderzoekers en waterexperts noemen het nieuwe IPCC-rapport verontrustend en alarmerend voor Nederland. Zowel de toename in weersextremen als de zeespiegelstijging kunnen in ons land grote gevolgen hebben. ([NOS](#))

Reacties

Op de uitspraak van staatssecretaris Yeşilgöz dat andere landen scherpere klimaatdoelen moeten stellen, wordt afwijzend gereageerd. **Ed Nijpels** zegt bijvoorbeeld in een reactie het onverstandig te vinden naar andere landen te wijzen ([FD](#)). **Matthijs Brouwer** [twittert](#) dat Nederland 'hoogdravende ambities' formuleert maar die keer op keer niet haalt. Kan je de bal dan zo makkelijk bij andere landen leggen. Op Twitter komt dit geluid terug: Nederland zou zich rot moeten schamen... als er 1 rijk westers land is dat echt last heeft van de zeespiegelstijging dan zou het logisch zijn dat dat land het goede voorbeeld geeft.

Bij NPO Radio1 zegt **PvdA-Kamerlid Joris Thijssen** dat er meer werk gemaakt moet worden van het klimaatbeleid en dat de vervuiler moet betalen. Mensen met minder geld moeten financieel worden geholpen om hun huizen te isoleren en klimaatneutraal te reizen. De conclusies van het IPCC zijn volgens de PvdA weliswaar 'zeer aangrijpend', maar het is nog niet te laat voor actie. Het verduurzamen van de industrie, 'de grootste vervuilende sector', moet volgens de **VVD** nu prioriteit krijgen. ([ANP](#))

Wij zijn de laatste generatie politici die onze manier van leven kunnen beschermen", aldus D66-leider **Sigrid Kaag**. Zij pleit voor snelle maatregelen om de aangescherpte Europese klimaatdoelen te halen, en wil dat Nederland een leidersrol neemt op het gebied van klimaatbeleid.

GroenLinks-leider Jesse Klaver zegt bij [Op1](#) dat de conclusies uit het rapport al langer bekend waren. Het is goed dat er nu zoveel aandacht voor is, omdat het aanzet tot actie. Ook VVD en CDA vinden het nu urgent. Klaver blijft kritisch: "Er wordt al 30 jaar beloofd dat we het klimaatprobleem gaan aanpakken. Ik geloof het pas als er daadwerkelijk verandering is." Volgens de GroenLinks-leider is er nu actie en beleid nodig. Klaver is ervan overtuigd dat een samenwerking tussen GroenLinks en PvdA tot een beter klimaatbeleid leidt. Op Twitter reageert men dat het interview niet inhoudelijk genoeg is en teveel gericht op de formatie.

Oliebedrijven die voor een geleidelijke energietransitie pleiten, verliezen elke geloofwaardigheid, vindt **Follow This**, een club van activistische aandeelhouders. Follow This hoopt door middel van aandeelhouders grote oliebedrijven te dwingen tot beter klimaatbeleid. ([FD](#)) "Er staat niks nieuws in het rapport van de IPCC, maar het is nog harder geformuleerd", stelt **Mark van Baal** van Follow This bij [BNR](#). 'De enige manier waarop we de klimaatdoelen van Parijs nog kunnen halen is met een snelle transitie. De geleidelijke transitie kan niet meer. In 1988 wist Shell dit al toen de IPCC werd opgericht. Als ze een geleidelijke transitie hadden gewild hadden ze toen moeten beginnen.' Volgens Van Baal hebben oliebedrijven de energietransitie doelbewust vertraagd met hun sterke lobby bij de overheid. Het nieuwe klimaatrapport van VN-klimaatpanel IPCC is een 'niet te negeren oproep' voor iedereen en specifiek voor het kabinet, vindt het **Havenbedrijf Rotterdam**. De haven wil dat het klimaatbeleid bij de overheid de hoogste prioriteit krijgt. Volgens de haven laat het rapport ook zien dat de afspraken uit het Nederlandse klimaatakkoord niet ver genoeg gaan en „dat er nog best een tandje bij mag”. [ANP](#)

Het Limburgse industriecomplex **Chemelot** kan en wil de aanpak van CO2-maatregelen versnellen. De bedrijven op het complex bij Geleen nemen verantwoordelijkheid om de afgesproken klimaatdoelen te halen, laat het bedrijvencomplex weten. [ANP](#)

De overheid moet met duidelijk beleid komen over de energietransitie zodat "banken, bedrijven en consumenten beter weten wanneer welke stappen gezet moeten worden", stelt de **Nederlandse Vereniging van Banken (NVB)**. Ook willen de banken dat er 'robuuste data' over de CO2-uitstoot komen zodat ze gericht kunnen inspelen op waar die aangepakt moet worden. [ANP](#)

De conclusies uit het nieuwe klimaatrapport komen niet als een verrassing. Wel onderstreept de studie „nogmaals de urgentie dat we nu echt moeten gaan handelen" om de opwarming van de aarde tegen te gaan, zeggen ondernemersorganisaties **VNO-NCW** en **MKB-Nederland**. VNO NCW stelt dat het bedrijfsleven al op de noodzakelijke veranderingen heeft ingespeeld Het is nu een kwestie van doen. ([ANP](#), [FD](#))

Heel de wereld kijkt naar Nederland als het gaat om de aanpak van de gevolgen van klimaatverandering, zegt **Jan Rotmans, hoogleraar transitiekunde**. Dat is het gevolg van de ligging beneden de zeespiegel en onze strijd tegen het water. Ons land moet volgens hem dan ook het voortouw nemen in de aanpak van de problemen en een deltaplan ontwikkelen dat zijn weerga niet kent. [ANP](#)

Onderstaand een greep uit de reacties die op diverse plekken in de media terugkomen:

Volgens **Ed Nijpels** maakt het VN-klimaatrapport duidelijk dat iedere aarzeling voor een stevig klimaatbeleid onverantwoord is.

Deltacommissaris Peter Glas stelt dat nieuwe inzichten over klimaatverandering leiden er mogelijk toe dat voorgenomen maatregelen uit Deltaprogramma versneld moeten worden uitgevoerd en dat nieuwe maatregelen nodig zijn

Het nieuwste VN-klimaatrapport toont aan hoe 'immens dringend' de strijd tegen klimaatverandering is, zegt **Eurocommissaris Frans Timmermans**. Aan die strijd moet de hele wereld meedoen en zeggen dat het genoeg is.

Een nieuw kabinet moet in het regeerakkoord besluiten om het klimaatdoel voor Nederland op te hogen, in lijn met de opwarming van de aarde, zegt **Greenpeace**.

Volgens **Natuur & Milieu** is het huidige klimaatbeleid is 'bij lange na' niet voldoende om het tij te keren.

Milieudefensie laat in een reactie weten dat Nederland veel meer kan doen om klimaatverandering te stoppen. "Nederland is een klein land, maar niet als het gaat om klimaatverandering. We zijn een wereldspeler in olie, steenkool, bio-industrie, kapitaal en nog veel meer. Maar ons klimaatbeleid gaat nu alleen over wat er binnen Nederland uit de schoorstenen en uitlaatpijpen komt."

Nederland moet draconische maatregelen nemen om doelen op het gebied van energietransitie te halen. Daarvoor is een kabinet met visie nodig en een minister-president met lef, zegt **Johan Vollenbroek**, voorzitter van milieuorganisatie Mobilisation for the Environment (MOB).

Shell komt nog niet met een reactie op het klimaatrapport en laat weten dat rapport nog te bestuderen.

Schiphol ziet het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid om te verduurzamen.

KLM vindt het te vroeg om te reageren. De luchtvaartmaatschappij wil eerst het rapport bestuderen.

Tata Steel 'beseft de urgentie' van het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen en verwijst naar onderzoek dat het bedrijf samen met vakbond FNV laat doen.

Het **Verbond van Verzekeraars** is vooral geïnteresseerd in een nog te verschijnen rapportage over de regionale effecten, de gevolgen kunnen regionaal er verschillen.

Een meerderheid van 51% van het **Hart van Nederland-panel** vindt dat de overheid meer moet doen om burgers te stimuleren duurzamer te gaan leven, tegenover 40% die dat niet vindt. Grote industrie moet al helemaal worden aangepakt, vindt driekwart van de Nederlanders. 58% van de Nederlanders zegt al actief een steentje bij te dragen aan een beter klimaat. De klimaatproblematiek zorgt voor een flinke scheuring in de samenleving. Want hoewel een meerderheid van 51% aangeeft zich zorgen te maken over de verandering van het klimaat, maakt een minderheid van 46% zich geen zorgen.

Op **Twitter** hebben reacties van klimaatsceptici en critici van het klimaatbeleid de overhand. Termen als angstporno of klimaathysteriewoorden worden veel gebruikt en er wordt in religieus getinte termen als hogepriester gesproken over klimaatwetenschappers en groene politici.

Daarnaast wijzen verschillende twitteraars op de rol van China en India

Corona

Het kabinet vindt dat er nu geen extra maatregelen nodig zijn om de coronacrisis te bestrijden, meldt **premier Rutte** op het persmoment. Hij wilde niet vooruitlopen op de persconferentie van vrijdag.

(NOS)

In **Trouw** gaan verschillende medisch experts in op de vraag of Nederland volledig heropend de herfst kan ingaan. Volgens **hoogleraar theoretische epidemiologie Hans Heesterbeek** is de tijd rijp om de samenleving te heropenen. Het kabinet heeft volgens hem ook geen grond meer om nog langer beperkingen in stand te houden. **Jochen Mierau, hoogleraar economie van de volksgezondheid** zou het kabinet adviseren zover niet te gaan. Er valt volgens hem wel het één en ander in te brengen tegen de opvatting dat kwetsbaren nu goed beschermd zijn.

Steunmaatregelen

Uit onderzoek van **FTM** blijkt dat Nederlandse bedrijven in een jaar tijd bijna 7 miljard euro te veel aan loonsubsidies uit de NOW-regeling ontvingen. Bedrijven hoeven in sommige gevallen pas in 2026 terug te betalen, nadat het UWV de definitieve berekeningen heeft gemaakt. Op basis van een ruwe schatting zegt het UWV van 60% van de 157.000 bedrijven geld terug te moeten vorderen. De rest krijgt een nabetaling. Volgens **FTM** gebruiken ondernemers die te veel NOW kregen het geld voor vastgoedaankopen, bedrijfsovernames of het bedrag staat onaangeroerd op de rekening. Bij **BNR** komt journalist Mark Koster, een van de schrijvers, aan het woord.

Sectoren/branches

Het laten afnemen van een coronatest om mee naar het buitenland te reizen, zou ook na augustus nog door de overheid moeten worden vergoed. Zo wordt een grote groep mensen die net buiten het hoogseizoen op vakantie gaat, niet met flinke extra kosten opgezadeld. Dat zeggen bedrijven en organisaties in de **reissector** tegen **BNR**.

De hulplijn voor mkb'ers in geestelijke nood die in februari door **ONL** en het **IMK** werd geopend, is tot nu toe zo'n 8000 keer gebeld, meldt **NOS**. Vooral ondernemers in de detailhandel en de horeca die door de coronamaatregelen in problemen waren gekomen hebben er gebruik van gemaakt.

Economie

De inflatie in de eurozone kan sneller oplopen dan verwacht, waarschuwt **ECB-bestuurder en voorzitter van de Duitse centrale bank Jens Weidmann** in [Trouw](#) en [De Telegraaf](#). Hij vindt dat de ECB moet ophouden met steun verlenen voor het aangaan van schulden. Volgens hem is de centrale bank er niet om de solvabiliteit van staten veilig te stellen. Ook [de Volkskrant](#) en het [NRC](#) schrijven over de vraag of er een inflatiegolf op komst is. Volgens **Frank Kalshoven** in de Volkskrant is het monetaire beleid de grote onzekere factor.

Uit onderzoek van het [EenVandaag Opiniepanel](#) blijkt dat het aantal mensen dat positief is over de Nederlandse economie is flink gegroeid, van 19% vorig jaar naar 53% nu. Toch is niet iedereen even optimistisch: van de mensen die moeilijk kunnen rondkomen, heeft 53% de coronacrisis in de portemonnee gevoeld. Daarnaast zorgde de crisis vooral in deze groep voor baanonzekerheid en zelfs ontslag.

[Uit nieuwe cijfers](#) van het CBS blijkt dat de gemiddelde industriële dagproductie in juni hoger lag dan ooit. Ten opzichte van een jaar eerder steeg de industriële productie in juni met 17,9%. Dat is ook ruim 7% meer dan in juni 2019 en goed voor een record, schrijft [RTL Nieuws](#).

Digitalisering

Digitale weerbaarheid

Veel Nederlandse bedrijven kunnen gehackt worden door een lek in de e-mailservers van **Microsoft Exchange**. Dat zegt cybersecuritybedrijf **Secutec** tegen [BNR](#). In april van dit jaar maakte Microsoft bekend dat er een groot lek zat in die server, en sindsdien zijn er ook drie beveiligingsupdates uitgerold. Veel bedrijven in Nederland hebben die nog niet geïnstalleerd en zijn nog steeds kwetsbaar voor ransomware.

Klimaat en energie (overig)

Klimaatbeleid

In het [NPO radio-programma 1 op 1](#) biedt **Jan Rotmans**, hoogleraar transitie & duurzaamheid en Urgenda-oprichter, zich aan als klimaatminister voor de VVD. Rotmans zou per direct CO2-belasting invoeren op alles wat schadelijk is voor het klimaat: vliegen, vlees eten, automobiliteit. En hij zou per direct de 4 overgebleven kolencentrales sluiten. Ook zou Rotmans de subsidiestromen onmiddellijk verleggen. Zo wordt er bijvoorbeeld nog steeds fossiele energie gesubsidieerd en wordt zo'n 10 miljard euro uitgegeven aan biomassa.

Bedrijfsleven en klimaat

[RTL Nieuws](#) zet op een rij wie de grootste CO2-uitstoters van Nederland. In de top tien staan **Tata Steel** en **Shell** respectievelijk op plaats 1 en 2. Maar ook de grote elektriciteitscentrales **van Vattenfall, RWE, Uniper en Eneco** staan in de lijst.

Nederlandse bedrijven investeren relatief vaak in het klimaat, zo blijkt volgens het [FD](#) uit een rapport van de **Europese Investeringsbank (EIB)**. 58% van het Nederlandse bedrijfsleven heeft groene investeringen gedaan, terwijl het gemiddelde voor de EU op 45% ligt en in de VS op 32%. Maar er liggen in Nederland wel minder groene investeringen in de planning ten opzichte van het Europees gemiddelde. Bedrijven geven volgens [De Telegraaf](#) in het onderzoek aan dat onzekerheid over regels en belastingen de grootste drempel vormen in de keuze om te investeren in bijvoorbeeld energiebesparing, groene energie of CO2-reductie.

Deze nieuwssignalering bevat een selectie en duiding van het belangrijkste nieuws uit landelijke en regionale kranten, nieuwssites, vakmedia, radio en tv en sociale media. Deze signalering is gemaakt

door **10.2.e**.

Heb je vragen? Neem contact op via **10.2.g** [@rvo.nl](mailto:10.2.g@rvo.nl).

Bekijk deze e-mail in uw browser

Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 10 augustus 2021 12:08
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Reactie Yesilgoz op klimaatrapport IPCC

Woordvoering namens stas Dilan Yesilgöz:

*Het nieuwste rapport van het IPCC maakt nog eens extra duidelijk dat we de komende decennia de uitstoot van broeikasgassen sterk moeten verminderen.

*Om die reden hebben we in de EU onze ambitie verhoogd van 40 naar 55 procent reductie in 2030. Het gaat er nu om dat ook andere landen hun ambitie gaan verhogen. Dat is onze inzet van de klimaattop in Glasgow dit najaar.

*In eigen land doen we ons uiterste best om onze nationale klimaatdoelen te halen. Daarom werkt het demissionaire kabinet op dit moment maatregelen uit die effectief CO2-reductie realiseren, zowel voor de periode tot 2030 als tot 2050.

En ze heeft dit getwitterd:

Het rapport van de IPCC maakt nog eens extra duidelijk dat we de komende decennia de uitstoot van broeikasgassen sterk moeten verminderen.
We blijven daarom hard werken aan (nieuwe) maatregelen voor CO2-reductie, zowel nationaal als internationaal.

zeespiegelstijging van meer dan vijf meter in 2150, verandering van golfstromen en terugtrekking van tropische bossen) worden waarschijnlijker bij meer opwarming.

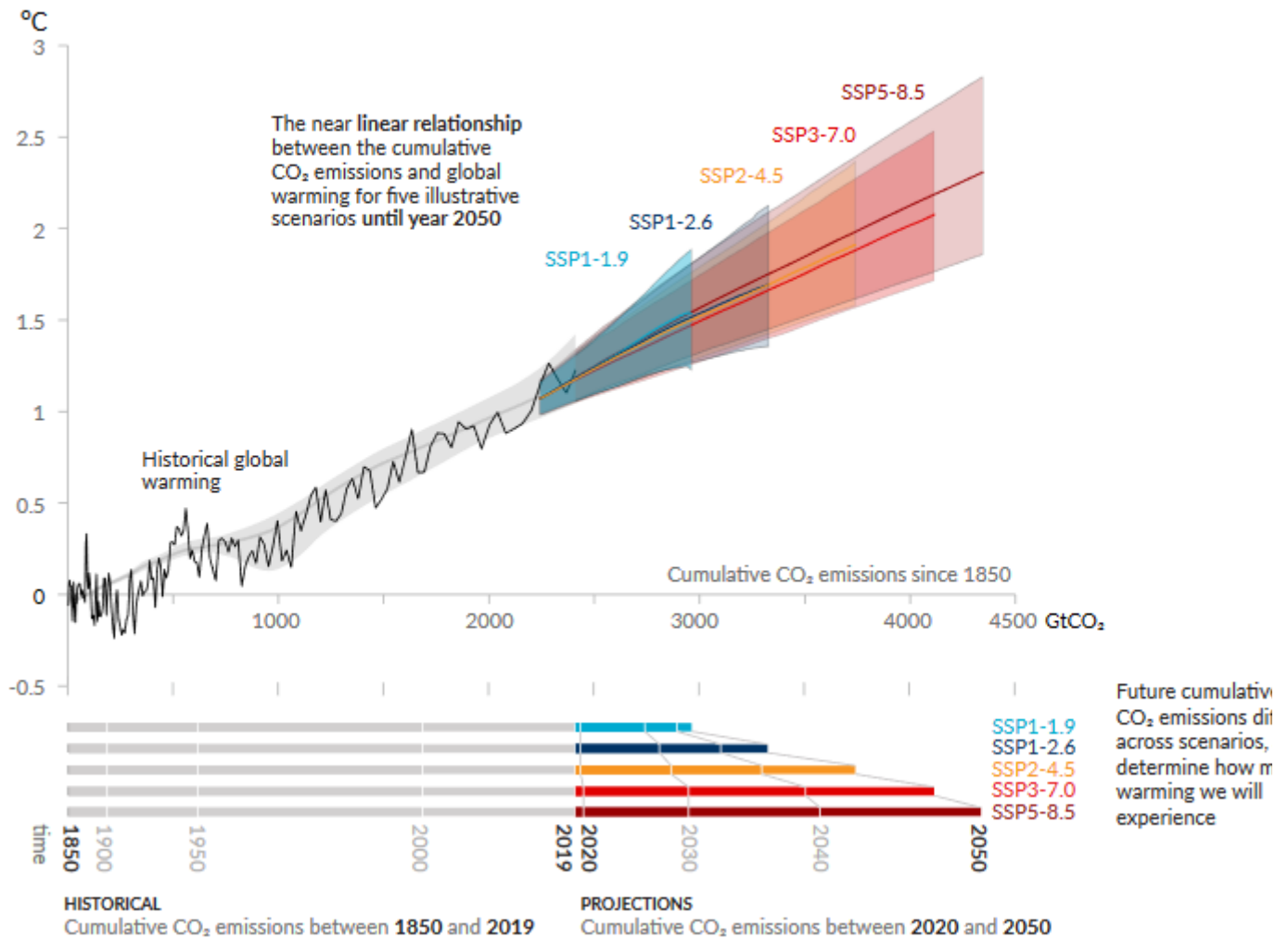
- Klimaatverandering leidt mondiaal tot verandering in:
  - o De watercyclus en daarmee tot toegenomen regenval en overstromingen, terwijl ook sprake kan zijn van langere droogte;
  - o Regenpatronen, zowel op hogere breedtegraden (toename), als in de tropen (afname) en voor regio's waar moessonregens plaatsvinden. Gemiddeld neemt extreme regenval met 7% toe per graden Celsius opwarming;
  - o Het vermogen van zgn. *carbon sinks* (oceanen en gebieden als tropische regenwouden) om CO₂ op te slaan. Dat neemt af naar gelang de hoeveelheid CO₂ in de lucht toeneemt.
  - o De zeespiegel, met onomkeerbare stijging in de 21e eeuw. De precieze mate van stijging hangt sterk samen met hoeveelheid toekomstige broeikasuitstoot.
    - Voor het eerst heeft IPCC *high impact, low probability* scenario's uitgewerkt, zoals versneld afsmelten van ijs op Antarctica; de kans daarop is onzeker, maar het kan leiden tot 2 meter zeespiegelstijging in 2100.
  - o Zeeën en oceanen, door toenemende opwarming, vaker voorkomende hittegolven, verzuring en afnemende zuurstofgehaltes;
  - o Steden, waar aspecten uitvergroot worden door het vasthouden van warmte, wateroverlast door heftigere neerslag en zeespiegelstijging;
  - o Specifiek voor Noordwest Europa tot toenemende wateroverlast, (rivier)overstromingen, stormen en droogte, terwijl tegelijk sprake is van afnemende rivierwaterstanden.
- Dit is het eerste deel van een driedelig rapport. Begin volgend jaar verschijnen deel twee en drie, over de gevolgen van klimaatverandering en het vermogen daarop te handelen (adaptatie) en over de mogelijkheden om de uitstoot van broeikasgassen zo snel mogelijk terug te brengen (mitigatiepaden).

In de media werd het rapport uitgebreid opgepikt en [MP reageerde reeds publiekelijk](#).

Every tonne of CO₂ emissions adds to global warming

Global surface temperature increase since 1850-1900 (°C) as a function of cumulative CO₂ emissions (GtCO₂)

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 3 september 2021 16:35
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Alle apps over IPCC rapport van 1 t/m 10 augustus
Bijlagen: Apps in groep Stas PA Woordvoering.pdf; Apps met 10.2.e.pdf; Apps met 10.2.e.pdf

En hierbij de apps....

Dank!
10.2.e

21a

_chat

[26-05-2021 11:50:47] 10.2.e : Berichten en gesprekken worden end-to-end versleuteld. Niemand buiten deze chat kan ze lezen of beluisteren, zelfs WhatsApp niet.

[07-08-2021 16:08:00] 10.2.e : Ha Dilan, hoop dat je nog even van je vakantie geniet. Tussendoor even dit:

Maandag om 10:00 uur geeft het IPCC een persconferentie over hun nieuwe klimaat-rapport.

Het KNMI publiceert een persbericht over het rapport (zie app).
NOS en Nieuwsuur hebben zich al gemeld bij het KNMI voor toelichtende interviews.

Media zullen ongetwijfeld om een reactie van je vragen op het rapport. Ik stel voor dat ik een schriftelijke reactie geef namens jou. Samen met de directie Klimaat heb ik deze woordvoering voorbereid:

*Het nieuwste rapport van het IPCC maakt nog eens extra duidelijk dat we de komende decennia de uitstoot van broeikasgassen sterk moeten verminderen.

*Om die reden hebben we in de EU onze ambitie verhoogd van 40 naar 55 procent reductie in 2030. Het gaat er nu om dat ook andere landen hun ambitie gaan verhogen. Dat is onze inzet van de klimaattop in Glasgow dit najaar.

*In eigen land doen we ons uiterste best om onze nationale klimaatdoelen te halen. Het demissionaire kabinet heeft in april extra maatregelen genomen en blijft zoeken naar mogelijkheden voor verdere reductie.

Desgevraagd:

*Wat dit precies betekent voor Nederland weten we nog niet. In oktober publiceert het KNMI een eerste duiding van dit rapport voor Nederland.

Ben je hiermee akkoord? Heb je opmerkingen? Laat me svp weten voor 10:00 maandagochtend. Groeten! 10.2.e

[07-08-2021 16:08:18] 10.2.e : Persbericht KNMI over IPCC rapport.docx • 2 pagina's <bijgevoegd: 00000189-Persbericht KNMI over IPCC rapport.docx>

[07-08-2021 17:36:49] Dilan Yesilgöz, stas EZK: Top zo, dank!

[07-08-2021 17:37:22] 10.2.e : 🐣 thx

[08-08-2021 23:15:33] 10.2.e : Ik kreeg nog een reactie van de directie Klimaat.

De een-na-laatste bullet kunnen we beter zo doen: *In eigen land doen we ons uiterste best om ook onze nationale klimaatdoelen te halen. Daarom werkt het demissionaire kabinet op dit moment ook maatregelen uit die op korte termijn CO2-reductie realiseren om het 2030-doel uit de nationale Klimaatwet te realiseren.

[09-08-2021 06:29:33] Dilan Yesilgöz, stas EZK: Liever dan ietsje anders:

*In eigen land doen we ons uiterste best om ook onze nationale klimaatdoelen te halen. Daarom werkt het demissionaire kabinet op dit moment ook maatregelen uit die effectief CO2-reductie realiseren, zowel gekeken naar periode tot 2030 als naar 2050.

[09-08-2021 08:31:44] 10.2.e : Doe ik zo!

_chat

[09-08-2021 09:32:30] Dilan Yesilgöz, stas EZK: Tnx

[09-08-2021 09:48:40] 10.2.e : Redactionele overweging nog even: zowel voor de periode tot 2030 als tot 2050' (i.p.v. 'gekeken naar') OK?

[09-08-2021 09:48:58] Dilan Yesilgöz, stas EZK: Zeker

[09-08-2021 09:49:36] 10.2.e : 🐼

[09-08-2021 11:02:00] 10.2.e , EZK online: Goedemorgen, het lijkt mij goed om naast een schriftelijke reactie ook op social media (een deel van) de reactie te geven. Zo laten we zien dat we de urgentie zien (en kan ons niet verweten worden dat we dit soort dingen niet in de gaten houden).

[09-08-2021 11:02:37] 10.2.e , EZK online: Als je het daarmee eens bent, kan je vanuit je eigen account reageren. Voorstel: Tweet van NOS retweeten met eigen reactie.

[09-08-2021 11:03:13] 10.2.e , EZK online: Hier de tweet van de NOS: <https://twitter.com/NOS/status/1424641905820946434>

[09-08-2021 11:04:26] 10.2.e , EZK online: Vanuit EZK kunnen wij jouw reactie dan retweeten,.. als je dit een goed idee vindt natuurlijk.

[09-08-2021 11:08:29] 10.2.e , 10.2.e : Kunnen we hier nog iets verwerken over wat we al doen? Anders lijkt het alsof we nu pas actie ondernemen terwijl er al een klimaatakkoord is gesloten en er op Europees niveau een voorstel ligt

[09-08-2021 11:08:54] 10.2.e , 10.2.e : Verder goed :)

[09-08-2021 11:11:06] 10.2.e , EZK online: Lijkt me beter inderdaad, misschien ook 'internationaal' benoemen.

[09-08-2021 11:11:31] 10.2.e , EZK online: Zoiets:

"Het rapport van de IPCC maakt nog eens extra duidelijk dat we de komende decennia de uitstoot van broeikasgassen sterk moeten verminderen. We blijven daarom hard werken aan (nieuwe) maatregelen voor CO2-reductie, zowel nationaal als internationaal."

[09-08-2021 11:11:52] Dilan Yesilgöz, stas EZK: Mooi. Doe ik zo

[09-08-2021 12:33:12] 10.2.e , EZK online: Oké, dan zullen wij retweeten.

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

_chat

[08-08-2021 20:36:56] 10.2.e, EZK: Berichten en gesprekken worden end-to-end versleuteld. Niemand buiten deze chat kan ze lezen of beluisteren, zelfs WhatsApp niet.

[08-08-2021 20:36:56] 10.2.e, EZK: Ha 10.2.e, hebben elkaar nog niet gezien/gesproken. Gaat ongetwijfeld snel gebeuren ;)

Weet niet of je nog in staat bent om mails te checken. Heb gereageerd op de wv-lijn, en 10.2.e geeft zojuist aan dat t rapport n uur eerst wordt gepubliceerd. Heeft misschien consequenties voor informeren stas?

Groet, 10.2.e

De opwarming van de aarde volgens de wetenschap: gezaghebbend klimaatrapport komt eraan

<https://nos.nl/l/2393200>

[08-08-2021 23:01:11] 10.2.e : Ha 10.2.e, dank je, voor je info en ook voor je suggestie, fijn. Neem ik mee. Ik wist inmiddels dat het rapport om 10:00 wordt gepubliceerd. No problem what so ever. Ik reageer ook even op je mail.

Groet! 10.2.e

buiten reikwijdte

_chat

[06-08-2021 15:03:36] 10.2.e , EZK directie klimaat: Berichten en gesprekken worden end-to-end versleuteld. Niemand buiten deze chat kan ze lezen of beluisteren, zelfs WhatsApp niet.

[06-08-2021 15:03:36] 10.2.e : Ha 10.2.e , 10.2.e hier, 10.2.e . Ik belde je net over het IPCC rapport dat maandag verschijnt. Zag in de nota dat je/jullie haar een reactie/spreektijd beloofden. Heb je/jullie al wat? Je bent vast druk met de conferentie, maar de tijd begint misschien een beetje te dringen. Groeten, 10.2.e